ΠΡΟΣ ΡΟΜΑΙΟΥΣ[1]

[Salutation]

1.1 Παυλος, δουλος Ιησου Χριστου,[2] κλητος αποστολος, αφωρισμενος[3] εις ευαγγελιον Θεου,
2 ὃ προεπηγγειλατο[4] δια των προφητων αυτου εν Γραφαις Ἁγιαις: 3 περι του υἱου αυτου
του γενομενου εκ σπερματος Δαυιδ κατα σαρκα, 4 του ὁρισθεντος Υἱου Θεου εν δυναμει
(κατα Πνευμα ἁγιωσυνης) εξ αναστασεως νεκρων—Ιησου Χριστου του Κυριου ἡμων—5 δι᾽
οὗ ελαβομεν χαριν και αποστολην εις ὑπακοην πιστεως εν πασιν τοις εθνεσιν ὑπερ του
ονοματος αυτου 6 (εν οἷς εστε και ὑμεις κλητοι Ιησου Χριστου)· 7 πασιν τοις ουσιν εν
Ῥωμη αγαπητοις Θεου, κλητοις ἁγιοις: Χαρις ὑμιν και ειρηνη απο Θεου Πατρος ἡμων και
Κυριου Ιησου Χριστου.

[To Gentiles]

[Paul has been hindered from visiting Rome]

1.8 Πρωτον μεν ευχαριστω τω Θεω μου δια Ιησου Χριστου ὑπερ[5] παντων ὑμων, ὁτι ἡ
πιστις ὑμων καταγγελλεται εν ὁλω τω κοσμω. 9 Μαρτυς γαρ μου εστιν ὁ Θεος, ᾧ λατρευω
εν τω πνευματι μου εν τω ευαγγελιω του Υἱου αυτου, ὡς αδιαλειπτως μνειαν ὑμων
ποιουμαι, παντοτε επι των προσευχων μου 10 δεομενος ει πως ηδη ποτε ευοδωθησομαι[6] εν
τω θεληματι του Θεου ελθειν προς ὑμας. 11 Επιποθω γαρ ιδειν ὑμας ἱνα τι μεταδω χαρισμα
ὑμιν πνευματικον εις το στηριχθηναι ὑμας, 12 τουτο δε εστιν, συμπαρακληθηναι εν ὑμιν δια
της εν αλληλοις πιστεως ὑμων τε και εμου.

13 Ου θελω δε ὑμας αγνοειν,[7] αδελφοι, ὁτι πολλακις προεθεμην ελθειν προς ὑμας
(και εκωλυθην αχρι του δευρο), ἱνα τινα καρπον[8] σχω και[9] εν ὑμιν, καθως και εν τοις
λοιποις εθνεσιν. 14 Ἑλλησιν τε και βαρβαροις, σοφοις τε και ανοητοις οφειλετης ειμι.
15 Οὕτως το κατ᾽ εμε προθυμον και ὑμιν τοις εν Ῥωμη ευαγγελισασθαι.

[Faith]

16 Ου γαρ επαισχυνομαι το ευαγγελιον του Χριστου,[10] δυναμις γαρ Θεου εστιν εις
σωτηριαν παντι τω πιστευοντι (Ιουδαιω τε πρωτον και Ἑλληνι)· 17 δικαιοσυνη γαρ Θεου
εν αυτω αποκαλυπτεται, εκ πιστεως εις πιστιν· καθως γεγραπται: "Ὁ δε δικαιος εκ πιστεως
ζησεται."

[Unrighteousness]

18 Αποκαλυπτεται γαρ οργη Θεου απ᾽ ουρανου επι πασαν ασεβειαν και αδικιαν
ανθρωπων των την αληθειαν εν αδικια κατεχοντων, 19 διοτι το γνωστον του Θεου φανερον
εστιν εν αυτοις, ὁ γαρ Θεος[11] αυτοις εφανερωσεν. 20 Τα γαρ αορατα αυτου απο κτισεως
κοσμου τοις ποιημασιν νοουμενα καθοραται, ἥ τε αιδιος αυτου δυναμις και θειοτης, εις το
ειναι αυτους αναπολογητους· 21 διοτι γνοντες[12] τον Θεον, ουχ ὡς Θεον εδοξασαν ἢ
ευχαριστησαν,[13] αλλ᾽ εματαιωθησαν εν τοις διαλογισμοις αυτων και εσκοτισθη ἡ ασυνετος

---

[1] Both the Text and the apparatus are the responsibility of Wilbur N. Pickering, ThM PhD. I venture to affirm to the reader that all original wording of Romans is preserved in this edition, if not in the Text, at least in the apparatus. "Diminish not a word" Jeremiah 26:2 (see Deut. 4:2 and Luke 4:4, "every word" [as in 99.6% of the MSS]). The last note at the end of this book gives explanation about the apparatus.

[2] ιησου χριστου **f[35]** אA [99.5%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 21 P[10]B [0.5%] NU

[3] αφωρισμενος *rell* || αφορισμενος [10%]

[4] προεπηγγειλατο *rell* || προεπαγγειλατο CP || προεπηγγιλατο א

[5] υπερ **f[35]** [84%] OC,RP,HF,TR,CP || περι אA,B,C [16%] NU

[6] ευοδωθησομαι *rell* || ευοδοθησομαι [18%]

[7] αγνοειν *rell* || αγνωειν [15%]

[8] τινα καρπον **f[35]** אA,B,C [92%] OC,RP,HF,CP,NU || ~ 21 [8%] TR

[9] και *rell* || --- [10%] CP

[10] του χριστου **f[35]** [97%] OC,RP,HF,TR,CP || --- אA,B,C [3%] lat,syr,cop,NU

[11] γαρ θεος **f[35]** [95%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 21 אA,B,C [5%] NU

[12] γνοντες *rell* || γνωντες [25%]

[13] ευχαριστησαν **f[35]** B [80%] OC,RP,HF,TR,CP || ηυχαριστησαν אA,C [20%] NU

αυτων καρδια. 22 Φασκοντες ειναι σοφοι, εμωρανθησαν, 23 και ηλλαξαντο[1] την δοξαν του αφθαρτου Θεου εν ὁμοιωματι εικονος φθαρτου ανθρωπου—και πετεινων και τετραποδων και ἑρπετων!

24 Διο και[2] παρεδωκεν αυτους ὁ Θεος, εν ταις επιθυμιαις των καρδιων αυτων εις ακαθαρσιαν, του ατιμαζεσθαι τα σωματα αυτων εν ἑαυτοις[3] 25—οἵτινες μετηλλαξαν την αληθειαν του Θεου εν τω ψευδει, και εσεβασθησαν και ελατρευσαν τη κτισει παρα τον Κτισαντα, ὅς εστιν ευλογητος εις τους αιωνας. Αμην.

[Depravity]

26 Δια τουτο παρεδωκεν αυτους ὁ Θεος εις παθη ατιμιας· αἵ τε γαρ θηλειαι αυτων μετηλλαξαν την φυσικην χρησιν εις την παρα φυσιν· 27 ὁμοιως[4] και οἱ αρρενες,[5] αφεντες την φυσικην χρησιν της θηλειας, εξεκαυθησαν[6] τη ορεξει αυτων εις αλληλους, αρσενες εν αρσεσιν την ασχημοσυνην κατεργαζομενοι, και την αντιμισθιαν ἣν εδει της πλανης αυτων εν ἑαυτοις απολαμβανοντες.

28 Και καθως ουκ εδοκιμασαν τον Θεον εχειν εν επιγνωσει, παρεδωκεν αυτους ὁ Θεος εις αδοκιμον νουν, ποιειν τα μη καθηκοντα: 29 πεπληρωμενους παση αδικια, πορνεια,[7] πονηρια, πλεονεξια, κακια· μεστους φθονου, φονου, εριδος, δολου, κακοηθειας· ψιθυριστας, 30 καταλαλους, θεοστυγεις, ὑβριστας, ὑπερηφανους, αλαζονας, εφευρετας κακων, γονευσιν απειθεις, 31 ασυνετους, ασυνθετους, αστοργους, ασπονδους,[8] ανελεημονας· 32 οἵτινες το δικαιωμα του Θεου επιγνοντες, ὅτι οἱ τα τοιαυτα πρασσοντες αξιοι θανατου εισιν, ου μονον αυτα ποιουσιν αλλα και συνευδοκουσιν τοις πρασσουσιν.

[Judgment]

2.1 Διο αναπολογητος εἶ, ω ανθρωπε, πας ὁ κρινων, εν ᾧ γαρ κρινεις τον ἑτερον, σεαυτον κατακρινεις, τα γαρ αυτα πρασσεις ὁ κρινων. 2 Οιδαμεν δε ὅτι το κριμα του Θεου εστιν κατα αληθειαν επι τους τα τοιαυτα πρασσοντας. 3 Λογιζη δε τουτο, ω ανθρωπε, ὁ κρινων τους τα τοιαυτα πρασσοντας και ποιων αυτα, ὅτι συ εκφευξη[9] το κριμα του Θεου? 4 Ἠ του πλουτου της χρηστοτητος αυτου και της ανοχης και της μακροθυμιας καταφρονεις, αγνοων ὅτι το χρηστον του Θεου εις μετανοιαν σε αγει? 5 Κατα δε την σκληροτητα σου και αμετανοητον καρδιαν θησαυριζεις σεαυτω οργην εν ἡμερα οργης και αποκαλυψεως και[10] δικαιοκρισιας του Θεου, 6 ὃς αποδωσει ἑκαστω κατα τα εργα αυτου: 7 τοις μεν καθ' ὑπομονην εργου αγαθου δοξαν και τιμην και αφθαρσιαν ζητουσιν[11]—ζωην αιωνιον· 8 τοις δε εξ εριθειας και απειθουσιν μεν[12] τη αληθεια (πειθομενοις δε τη αδικια)—θυμος και οργη,[13] 9 θλιψις και στενοχωρια, επι πασαν ψυχην ανθρωπου του κατεργαζομενου το κακον, Ιουδαιου τε πρωτον και Ἑλληνος· 10 δοξα δε και τιμη και ειρηνη παντι τω εργαζομενω το αγαθον, Ιουδαιω τε πρωτον και Ἑλληνι.

11 Ου γαρ εστιν προσωποληψια[14] παρα τω Θεω. 12 Ὁσοι γαρ ανομως ἡμαρτον, ανομως και απολουνται· και ὁσοι εν νομω ἡμαρτον, δια νομου κριθησονται. 13 Ου γαρ οἱ ακροαται του[15] νομου δικαιοι παρα τω[1] Θεω, αλλ' οἱ ποιηται του[2] νομου δικαιωθησονται

---

[1] ηλλαξαντο f^{35} [26%] CP || ηλλαξαν ℵA,B,C [74%] OC,RP,HF,TR,NU
[2] και f^{35} [98%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B,C [2%] NU
[3] εαυτοις f^{35} [92%] RP,HF,TR,CP || αυτοις P^{40v}ℵA,B,C [5%] OC,NU || εαυτων [3%]
[4] ομοιως f^{35} C [23%] CP || 1 τε ℵB [70%] RP,HF,TR,NU || 1 δε A [7%] OC
[5] αρρενες f^{35} ℵA,C [95.5%] RP,HF,TR,CP || αρενες [3%] || αρσενες B [1.5%] OC,NU
[6] εξεκαυθησαν f^{35} [20%] CP || 1 εν ℵA,B,C [80%] OC,RP,HF,TR,NU
[7] πορνεια f^{35} [95%] OC,RP,HF,TR,CP || --- (ℵA)B(C) [5%] NU (An easy case of homoioteleuton, or –arcton.)
[8] ασπονδους f^{35} C [98%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B [2%] NU (An easy case of homoioteleuton, or –arcton.)
[9] εκφευξη *rell* || εκφευξει [15%]
[10] και f^{35} [93.5%] OC,RP,HF,CP || --- ℵA,B [1.5%] TR,NU || της [5%] [OC is in small print]
[11] ζητουσιν *rell* || επιζητουσι [2%] CP
[12] μεν f^{35} A [99%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵB [1%] NU
[13] θυμος και οργη f^{35} [97.5%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 321 ℵ(A)B [2.5%] NU
[14] προσωποληψια *rell* || προσωπολημψια ℵA,B [1%] NU || three other spellings
[15] του f^{35} [97%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B [3%] NU

14 (ὁταν γαρ εθνη τα μη νομον εχοντα φυσει τα του νομου ποιη,[3] οὑτοι, νομον μη εχοντες,
ἑαυτοις εισιν νομος· 15 οἱτινες ενδεικνυνται το εργον του νομου γραπτον εν ταις καρδιαις
αυτων, συμμαρτυρουσης αυτων της συνειδησεως, και μεταξυ αλληλων των λογισμων
κατηγορουντων ἢ και απολογουμενων) 16 εν ἡμερα ὁτε κρινεῖ ὁ Θεος τα κρυπτα των
ανθρωπων, κατα το ευαγγελιον μου, δια Ιησου Χριστου.[4]

[To Jews]

[Law]

2.17 Ιδε,[5] συ Ιουδαιος επονομαζη, και επαναπαυη τω[6] νομω και καυχασαι[7] εν Θεω, 18 και
γινωσκεις το θελημα και δοκιμαζεις τα διαφεροντα, κατηχουμενος εκ του νομου· 19 πεποιθας
τε σεαυτον ὁδηγον ειναι τυφλων, φως των εν σκοτει, 20 παιδευτην αφρονων, διδασκαλον
νηπιων, εχοντα την μορφωσιν της γνωσεως και της αληθειας εν τω νομω. 21 Ὁ ουν
διδασκων ἑτερον, σεαυτον ου διδασκεις? Ὁ κηρυσσων μη κλεπτειν, κλεπτεις? 22 Ὁ λεγων
μη μοιχευειν, μοιχευεις? Ὁ βδελυσσομενος τα ειδωλα, ἱεροσυλεις? 23 Ὃς εν νομω
καυχασαι, δια της παραβασεως του νομου τον Θεον ατιμαζεις? 24 "Το γαρ ονομα του Θεου
δι' ὑμας βλασφημειται εν τοις εθνεσιν", καθως γεγραπται.

[Circumcision]

25 Περιτομη μεν γαρ ωφελει εαν νομον πρασσης,[8] εαν δε παραβατης νομου ᾖς, ἡ
περιτομη σου ακροβυστια γεγονεν. 26 Εαν ουν ἡ ακροβυστια τα δικαιωματα του νομου
φυλασση,[9] ουχι[10] ἡ ακροβυστια αυτου εις περιτομην λογισθησεται? 27 Και κρινεῖ ἡ εκ
φυσεως ακροβυστια τον νομον τελουσα, σε τον δια γραμματος και περιτομης παραβατην
νομου? 28 Ου γαρ ὁ εν τω φανερω Ιουδαιος εστιν, ουδε ἡ εν τω φανερω εν σαρκι περιτομη·
29 αλλ' ὁ εν τω κρυπτω Ιουδαιος, και περιτομη καρδιας—εν πνευματι, ου γραμματι—οὗ ὁ
επαινος ουκ εξ ανθρωπων αλλ' εκ του[11] Θεου.

[Advantage]

3.1 Τί ουν το περισσον του Ιουδαιου, ἢ τίς ἡ ωφελεια της περιτομης? 2 Πολυ κατα
παντα τροπον! Πρωτον μεν γαρ[12] ὁτι επιστευθησαν τα λογια του Θεου. 3 Τί γαρ ει
ηπιστησαν τινες? Μη ἡ απιστια αυτων την πιστιν του Θεου καταργησει?[13] 4 Μη γενοιτο!
Γινεσθω δε ὁ Θεος αληθης, πας δε ανθρωπος ψευστης· καθως γεγραπται: "Ὁπως αν
δικαιωθης[14] εν τοις λογοις σου και νικησης[15] εν τω κρινεσθαι σε."

[A conundrum]

5 Ει δε ἡ αδικια ἡμων Θεου δικαιοσυνην συνιστησιν, τί ερουμεν? Μη αδικος ὁ Θεος
ὁ[16] επιφερων την οργην? (Κατα ανθρωπον λεγω.) 6 Μη γενοιτο! Επει πως κρινεῖ ὁ Θεος
τον κοσμον? 7 Ει γαρ[17] ἡ αληθεια του Θεου εν τω εμω ψευσματι επερισσευσεν εις την
δοξαν αυτου, τί ετι καγω ὡς ἁμαρτωλος κρινομαι? 8 Και μη (καθως βλασφημουμεθα και
καθως φασιν τινες) ἡμας λεγειν ὁτι "Ποιησωμεν τα κακα ἱνα ελθη τα αγαθα"—ὧν το κριμα
ενδικον εστιν!

---

[1] τω **f[35]** ℵA [98%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- B [2%]
[2] του **f[35]** [95%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B [5%] NU
[3] ποιη **f[35]** [68.5%] OC,RP,HF,TR,CP || ποιει [25%] || ποιωσιν ℵA,B [1.5%] NU || ποιουσιν [5%]
[4] ιησου χριστου **f[35]** A [99%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 21 ℵB [1%] NU
[5] ιδε **f[35]** [85%] OC,RP,HF,TR || ει δε ℵA,B [12%] CP,NU || η δε [3%]
[6] τω **f[35]** [98%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B [2%] NU
[7] καυχασαι *rell* || καυχαση CP || καυχασε [7%]
[8] πρασσης *rell* || πρασσεις [10%] || four other spellings
[9] φυλασση *rell* || φυλασσει [10%] || two other spellings
[10] ουχι **f[35]** [97%] OC,RP,HF,TR,CP || ουχ ℵB [2%] NU || --- A || two other spellings and two long omissions [1%]
[11] του *rell* || --- [2%] CP
[12] γαρ **f[35]** ℵA [95%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- B [5%]
[13] καταργησει *rell* || καταργηση [20%] || one other spelling
[14] δικαιωθης *rell* || δικαιωθεις [22%] || δικαιοθης [2%]
[15] νικησης **f[35]** B [88%] RP,HF,TR,CP || νικησεις ℵA [12%] OC,NU
[16] ο *rell* || --- [12%]
[17] γαρ **f[35]** B [98%] OC,RP,HF,TR,CP || δε ℵA [2%] NU

[All are under sin]

9 Τί ουν? Προεχομεθα? Ου παντως! Προητιασαμεθα γαρ Ιουδαιους τε και Ἕλληνας παντας ὑφ’ ἁμαρτιαν ειναι. 10 Καθως γεγραπται:[1] “Ουκ εστιν δικαιος, ουδε εἷς· 11 ουκ εστιν ὁ συνιων, ουκ εστιν ὁ εκζητων τον Θεον. 12 Παντες εξεκλιναν, ἁμα ηχρειωθησαν·[2] ουκ εστιν[3] ποιων χρηστοτητα, ουκ εστιν[4] ἑως ἑνος.” 13 “Ταφος ανεωγμενος ὁ λαρυγξ[5] αυτων· ταις γλωσσαις αυτων εδολιουσαν.” “Ιος ασπιδων ὑπο τα χειλη αυτων”· 14 “ὧν το στομα αρας και πικριας γεμει.” 15 “Οξεις οἱ ποδες αυτων εκχεαι αἱμα· 16 συντριμμα και ταλαιπωρια εν ταις ὁδοις αυτων, 17 και ὁδον ειρηνης ουκ εγνωσαν.” 18 “Ουκ εστιν φοβος Θεου απεναντι των οφθαλμων αυτων.”

19 Οιδαμεν δε ὁτι ὁσα ὁ νομος λεγει, τοις εν τω νομω λαλει, ἱνα παν στομα φραγη και ὑποδικος γενηται πας ὁ κοσμος τω Θεω. 20 Διοτι εξ εργων νομου ου δικαιωθησεται πασα σαρξ ενωπιον αυτου,[6] δια γαρ νομου επιγνωσις ἁμαρτιας.

[Righteousness by faith]

21 Νυνι δε, χωρις νομου, δικαιοσυνη Θεου πεφανερωται, μαρτυρουμενη ὑπο του νομου και των προφητων, 22 δικαιοσυνη δε Θεου δια πιστεως Ιησου Χριστου, εις παντας και επι παντας[7] τους πιστευοντας. Ου γαρ εστιν διαστολη: 23 παντες γαρ ἡμαρτον και ὑστερουνται της δοξης του Θεου, 24 δικαιουμενοι δωρεαν τη αυτου χαριτι δια της απολυτρωσεως της εν Χριστω Ιησου· 25 ὃν προεθετο ὁ Θεος ἱλαστηριον δια της πιστεως[8] εν τω αυτου αἱματι, εις ενδειξιν της δικαιοσυνης αυτου δια την παρεσιν των προγεγονοτων ἁμαρτηματων, εν τη ανοχη του Θεου· 26 προς[9] ενδειξιν της δικαιοσυνης αυτου εν τω νυν καιρω, εις το ειναι αυτον δικαιον και δικαιουντα τον εκ πιστεως Ιησου.[10]

27 Που ουν ἡ καυχησις? Εξεκλεισθη. Δια ποιου νομου, των εργων? Ουχι, αλλα δια νομου πιστεως. 28 Λογιζομεθα ουν[11] πιστει δικαιουσθαι[12] ανθρωπον χωρις εργων νομου. 29 Ἢ Ιουδαιων ὁ Θεος μονον?[13] Ουχι δε[14] και εθνων? Ναι, και εθνων, 30 επειπερ[15] εἷς ὁ Θεος, ὃς δικαιωσει περιτομην εκ πιστεως και ακροβυστιαν δια της πιστεως. 31 Νομον ουν καταργουμεν δια της πιστεως? Μη γενοιτο! Αλλα νομον ἱστωμεν.[16]

[Abraham]

4.1 Τί ουν ερουμεν Ἁβρααμ[17] τον πατερα ἡμων εὑρηκεναι,[18] κατα σαρκα? 2 Ει γαρ Ἁβρααμ εξ εργων εδικαιωθη, εχει καυχημα—αλλ’ ου προς τον[19] Θεον. 3 Τί γαρ ἡ Γραφη λεγει? “Επιστευσεν δε Ἁβρααμ τω Θεω, και ελογισθη αυτω εις δικαιοσυνην.” 4 Τω δε εργαζομενω ὁ μισθος ου λογιζεται κατα χαριν αλλα κατα[20] οφειλημα. 5 Τω δε μη

---

[1] γεγραπται $\mathbf{f}^{35}$ [45%] CP || 1 οτι ℵA,B [55%] OC,RP,HF,TR,NU

[2] ηχρειωθησαν $\mathbf{f}^{35}$ [94%] OC,RP,HF,TR,CP || ηχρεωθησαν ℵA,B [1%] NU || ηχριωθησαν [5%]

[3] εστιν $\mathbf{f}^{35}$ A,B [99%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 ο ℵ [1%] NU

[4] ουκ εστιν $\mathbf{f}^{35}$ ℵA (99.1%) OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- B (0.9%)

[5] λαρυγξ *rell* || λαρυξ A [20%]

[6] αυτου *rell* || του θεου [10%]

[7] και επι παντας $\mathbf{f}^{35}$ (93.4%) OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{40}ℵA,B,C (6.6%) NU [easy homoioteleuton]

[8] δια της πιστεως $\mathbf{f}^{35}$ B [96%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || 13 ℵC [4%] || --- A

[9] προς $\mathbf{f}^{35}$ [98%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 την ℵA,B,C [2%] NU

[10] ιησου *rell* || ιησουν [35%] Lect,CP || --- [1%]

[11] ουν $\mathbf{f}^{35}$ B,C [93%] OC,RP,HF,TR,CP || γαρ ℵA [7%] NU

[12] πιστει δικαιουσθαι $\mathbf{f}^{35}$ [98%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,C [2%] NU

[13] μονον *rell* || μονων B [15%]

[14] δε $\mathbf{f}^{35}$ [94%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B,C [6%] NU

[15] επειπερ $\mathbf{f}^{35}$ [98%] OC,RP,HF,TR,CP || ειπερ ℵ(A)B,C [2%] NU

[16] ιστωμεν $\mathbf{f}^{35}$ [96%] OC,RP,HF,TR,CP || ιστανομεν ℵA,B,C [1.5%] NU || six other variants [2.5%]

[17] ἁβρααμ $\mathbf{f}^{35}$ [50%] || αβρααμ [50%] OC,RP,HF,TR,CP,NU (This statement will obtain wherever the name occurs.)

[18] αβρααμ τον πατερα ημων ευρηκεναι $\mathbf{f}^{35}$ [96%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 512 προπατορα 4 ℵA,C [3.5%] NU || 12 προπατορα 4 B [0.5%]

[19] τον $\mathbf{f}^{35}$ [98%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B,C [2%] NU

[20] κατα $\mathbf{f}^{35}$ ℵA,B,C [97%] OC,RP,HF,CP,NU || 1 το [3%] TR

εργαζομενω, πιστευοντι δε επι τον δικαιουντα τον ασεβη, λογιζεται ἡ πιστις αυτου εις
δικαιοσυνην.

6 Καθαπερ και Δαυιδ λεγει τον μακαρισμον του ανθρωπου ᾧ ὁ Θεος λογιζεται
δικαιοσυνην χωρις εργων: 7 "Μακαριοι ὧν αφεθησαν[1] αἱ ανομιαι, και ὧν επεκαλυφθησαν[2]
αἱ ἁμαρτιαι. 8 Μακαριος ανηρ ᾧ[3] ου[4] μη λογισηται Κυριος ἁμαρτιαν!"

[Before circumcision]

9 Ὁ μακαρισμος ουν οὑτος επι την περιτομην, ἢ και επι την ακροβυστιαν? Λεγομεν
γαρ ὁτι[5] ελογισθη τω Ἀβρααμ ἡ πιστις εις δικαιοσυνην, 10 πως ουν ελογισθη? Εν περιτομη
οντι ἢ εν ακροβυστια? Ουκ εν περιτομη αλλ' εν ακροβυστια. 11 Και σημειον ελαβεν
περιτομης, σφραγιδα της δικαιοσυνης της πιστεως της εν τη[6] ακροβυστια, εις το ειναι αυτον
πατερα παντων των πιστευοντων δι' ακροβυστιας, εις το λογισθηναι και[7] αυτοις την[8]
δικαιοσυνην, 12 και πατερα περιτομης—τοις ουκ εκ περιτομης μονον, αλλα και τοις
στοιχουσιν τοις ιχνεσιν της πιστεως της εν ακροβυστια[9] του πατρος ἡμων Ἀβρααμ.

[The promise]

13 Ου γαρ δια νομου ἡ επαγγελια τω Ἀβρααμ ἢ τω σπερματι αυτου, το κληρονομον
αυτον ειναι του[10] κοσμου, αλλα δια δικαιοσυνης πιστεως. 14 Ει γαρ οἱ εκ νομου
κληρονομοι, κεκενωται ἡ πιστις και κατηργηται ἡ επαγγελια· 15 ὁ γαρ νομος οργην
κατεργαζεται, οὗ γαρ[11] ουκ εστιν νομος, ουδε παραβασις. 16 Δια τουτο εκ πιστεως ἱνα κατα
χαριν, εις το ειναι βεβαιαν την επαγγελιαν παντι τω σπερματι—ου τω εκ[12] νομου μονον,
αλλα και τω εκ πιστεως Ἀβρααμ, ὅς εστιν πατηρ παντων ἡμων, 17 καθως γεγραπται ὁτι
"Πατερα πολλων εθνων τεθεικα[13] σε"—κατεναντι οὗ επιστευσεν: Θεου, του ζωοποιουντος
τους νεκρους και καλουντος τα μη οντα ὡς οντα. 18 Ὃς παρ' ελπιδα επ' ελπιδι επιστευσεν,
εις το γενεσθαι αυτον πατερα πολλων εθνων, κατα το ειρημενον, "Οὑτως εσται το σπερμα
σου". 19 Και μη ασθενησας τη πιστει, ου[14] κατενοησεν το ἑαυτου σωμα, ηδη[15] νενεκρωμενον,
(ἑκατονταετης που ὑπαρχων) και την νεκρωσιν της μητρας Σαρρας, 20 εις δε την επαγγελιαν
του Θεου ου διεκριθη τη απιστια· αλλ' ενεδυναμωθη τη πιστει, δους δοξαν τω Θεω, 21 και
πληροφορηθεις ὁτι ὃ επηγγελται δυνατος εστιν και ποιησαι 22—διο και[16] ελογισθη αυτω εις
δικαιοσυνην.

23 Ουκ εγραφη δε δι' αυτον μονον ὁτι ελογισθη αυτω, 24 αλλα και δι' ἡμας οἷς
μελλει λογιζεσθαι, τοις πιστευουσιν επι τον εγειραντα Ιησουν τον Κυριον ἡμων εκ νεκρων,
25 ὃς παρεδοθη δια τα παραπτωματα ἡμων και ηγερθη δια την δικαιωσιν[17] ἡμων.

[To believers]

[Peace with God]

5.1 Δικαιωθεντες ουν εκ πιστεως, ειρηνην εχωμεν[1] προς τον Θεον δια του Κυριου ἡμων
Ιησου Χριστου, 2 δι' οὗ και την προσαγωγην εσχηκαμεν, τη πιστει,[2] εις την χαριν ταυτην

---

[1] αφεθησαν *rell* || αφειθησαν [5%] CP || αφηθησαν [3%]
[2] επεκαλυφθησαν *rell* || απεκαλυφθησαν [10%]
[3] ω **f**^{35} A,C [97%] OC,RP,HF,TR,CP || ου ℵB [3%] NU
[4] ου *rell* || --- [1%] CP
[5] οτι **f**^{35} A,C [98.5%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵB [1.5%] NU
[6] τη *rell* || --- [15%]
[7] και **f**^{35} C [95%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- ℵA,B [5%]
[8] την **f**^{35} B,C [96%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- ℵ [2%] || εις A [2%]
[9] πιστεως της εν ακροβυστια **f**^{35} [54%] || 123 τη 4 [40%] RP,HF,CP || ~ 23 τη 41 [3%] OC,TR || ~ 2341 A,B(C) [3%] NU || 234 ℵ
[10] του **f**^{35} [97%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B,C [3%] NU
[11] γαρ **f**^{35} [97%] OC,RP,HF,TR,CP || δε ℵA,B,C [3%] NU
[12] εκ **f**^{35} [20%] || 1 του ℵA,B,C [80%] OC,RP,HF,TR,CP,NU [OC is in small print]
[13] τεθεικα *rell* || τεθηκα [20%] || τεθικα ℵ
[14] ου **f**^{35} [97%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B,C [3%] NU
[15] ηδη **f**^{35} A,C [99%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- B [1%]
[16] και **f**^{35} ℵA,C [99%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- B [1%]
[17] δικαιωσιν *rell* || δικαιοσυνην [12%] || δικεωσιν ℵ

εν ἡ ἑστηκαμεν, και καυχωμεθα επ' ελπιδι της δοξης του Θεου. 3 Ου μονον δε, αλλα και
καυχωμεθα εν ταις θλιψεσιν, ειδοτες ὁτι ἡ[3] θλιψις ὑπομονην κατεργαζεται: 4 ἡ δε ὑπομονη,
δοκιμην· ἡ δε δοκιμη, ελπιδα· 5 ἡ δε ελπις ου καταισχυνει,[4] ὁτι ἡ αγαπη του Θεου
εκκεχυται εν ταις καρδιαις ἡμων δια Πνευματος Ἁγιου του δοθεντος ἡμιν.

[Reconciliation]

6 Ετι γαρ Χριστος, οντων ἡμων ασθενων,[5] κατα καιρον ὑπερ ασεβων απεθανεν.
7 Μολις γαρ ὑπερ δικαιου τις αποθανειται (ὑπερ γαρ του αγαθου ταχα τις και τολμα
αποθανειν), 8 συνιστησιν δε την ἑαυτου αγαπην εις ἡμας ὁ Θεος ὁτι ετι ἁμαρτωλων οντων
ἡμων Χριστος ὑπερ ἡμων απεθανεν! 9 Πολλω ουν μαλλον, δικαιωθεντες νυν εν τω αἱματι
αυτου, σωθησομεθα δι' αυτου απο της οργης! 10 Ει γαρ, εχθροι οντες, κατηλλαγημεν τω Θεω
δια του θανατου του Υἱου αυτου, πολλω μαλλον, καταλλαγεντες, σωθησομεθα[6] εν τη ζωη
αυτου!

11 Ου μονον δε, αλλα και καυχωμεθα[7] εν τω Θεω δια του Κυριου ἡμων Ιησου
Χριστου, δι' οὑ νυν την καταλλαγην ελαβομεν!

[Death X Life]

12 Δια τουτο, ὡσπερ δι' ἑνος ανθρωπου ἡ ἁμαρτια εις τον κοσμον εισηλθεν, και δια
της ἁμαρτιας ὁ θανατος, και οὑτως εις παντας ανθρωπους ὁ θανατος διηλθεν, εφ' ᾡ παντες
ἡμαρτον 13—αχρι γαρ νομου ἁμαρτια ἠν εν[8] κοσμω, ἁμαρτια δε ουκ ελλογειται μη οντος
νομου. 14 Αλλ'[9] εβασιλευσεν ὁ θανατος απο Αδαμ μεχρι Μωυσεος,[10] και επι τους μη
ἁμαρτησαντας επι τω ὁμοιωματι της παραβασεως Αδαμ (ὁς εστιν τυπος του μελλοντος).

15 Αλλ' ουχ ὡς το παραπτωμα, οὑτως και το χαρισμα. Ει γαρ τω[11] του ἑνος
παραπτωματι οἱ πολλοι απεθανον, πολλω μαλλον ἡ χαρις του Θεου και ἡ δωρεα εν χαριτι
τη του ἑνος ανθρωπου, Ιησου Χριστου, εις τους πολλους επερισσευσεν! 16 Και ουχ ὡς δι'
ἑνος ἁμαρτησαντος, το δωρημα: το μεν γαρ κριμα εξ ἑνος εις κατακριμα, το δε χαρισμα εκ
πολλων παραπτωματων εις δικαιωμα. 17 Ει γαρ τω του ἑνος παραπτωματι ὁ θανατος
εβασιλευσεν δια του ἑνος, πολλω μαλλον οἱ την περισσειαν της χαριτος και της δωρεας της
δικαιοσυνης λαμβανοντες εν ζωη βασιλευσουσιν[12] δια του ἑνος, Ιησου Χριστου.

18 Αρα ουν, ὡς δι' ἑνος παραπτωματος εις παντας ανθρωπους εις κατακριμα, οὑτως
και δι' ἑνος δικαιωματος εις παντας ανθρωπους εις δικαιωσιν ζωης. 19 Ὡσπερ γαρ δια της
παρακοης του ἑνος ανθρωπου ἁμαρτωλοι κατεσταθησαν οἱ πολλοι, οὑτως και δια της
ὑπακοης του ἑνος δικαιοι κατασταθησονται οἱ πολλοι. 20 Νομος δε παρεισηλθεν ἱνα
πλεοναση το παραπτωμα· οὑ δε επλεονασεν ἡ ἁμαρτια, ὑπερεπερισσευσεν ἡ χαρις, 21 ἱνα
ὡσπερ εβασιλευσεν ἡ ἁμαρτια εν τω θανατω, οὑτως και ἡ χαρις βασιλευση[13] δια δικαιοσυνης
εις ζωην αιωνιον δια Ιησου Χριστου του Κυριου ἡμων.

[Newness of life]

6.1 Τί ουν ερουμεν? Επιμενουμεν[14] τη ἁμαρτια ἱνα ἡ χαρις πλεοναση? 2 Μη
γενοιτο! Οἱτινες απεθανομεν τη ἁμαρτια, πως ετι ζησομεν[1] εν αυτη? 3 Ἠ αγνοειτε ὁτι ὁσοι

---

[1] εχωμεν **f**[35] ℵA,B,C (43%) || εχομεν 0220 (57%) OC,RP,HF,TR,CP,NU

[2] τη πιστει **f**[35] (ℵ)C (95.9%) OC,RP,HF,TR,CP[NU] || εν 12 A (2.7%) || --- B,0220 (0.8%) || one other variant (0.5%)

[3] η *rell* || --- CP

[4] καταισχυνει *rell* || καταισχυνη [15%]

[5] ασθενων **f**[35] [97%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 ετι ℵA,B,C [3%] NU

[6] σωθησομεθα *rell* || σωθησωμεθα [14%]

[7] καυχωμεθα **f**[35] [38%] CP || καυχομεθα [1%] || καυχωμενοι ℵB,C [52%] OC,RP,HF,TR,NU || καυχομενοι [9%]

[8] εν *rell* || 1 τω [10%] CP

[9] αλλ *rell* || αλλα B [0.5%] NU

[10] μωυσεος **f**[35] [30%] CP || μωυσεως [50%] OC,RP,NU || μωσεως ℵA,B,C [20%] HF,TR

[11] τω *rell* || το [15%] || --- [5%]

[12] βασιλευσουσιν *rell* || βασιλευουσιν [17%]

[13] βασιλευση **f**[35] ℵA,B,C [68%] OC,RP,HF,TR,CP,NU || βασιλευσει [32%]

[14] επιμενουμεν **f**[35] [60%] OC,TR,CP || επιμενομεν ℵ [19%] RP,HF || επιμενωμεν A,B,C [10%] NU || επιμεινωμεν [10%] || επιμεινομεν [1%]

ὁσοι εβαπτισθημεν εις Χριστον Ιησουν εις τον θανατον αυτου εβαπτισθημεν? 4 Συνεταφημεν
ουν αυτω δια του βαπτισματος εις τον θανατον, ἱνα ὡσπερ ηγερθη Χριστος εκ νεκρων δια
της δοξης του Πατρος, οὑτως και ἡμεις εν καινοτητι ζωης περιπατησωμεν.
5 Ει γαρ συμφυτοι γεγοναμεν τω ὁμοιωματι του θανατου αυτου, αλλα και της
αναστασεως εσομεθα· 6 τουτο γινωσκοντες, ὁτι ὁ παλαιος ἡμων[2] ανθρωπος συνεσταυρωθη
ἱνα καταργηθη το σωμα της ἁμαρτιας, του μηκετι δουλευειν ἡμας τη ἁμαρτια—7 ὁ γαρ
αποθανων δεδικαιωται απο της ἁμαρτιας.
8 Ει δε απεθανομεν συν Χριστω, πιστευομεν ὁτι και συζησομεν[3] αυτω, 9 ειδοτες ὁτι
Χριστος, εγερθεις εκ νεκρων, ουκετι αποθνησκει· θανατος αυτου ουκετι κυριευει 10—ὃ γαρ
απεθανεν τη ἁμαρτια απεθανεν εφαπαξ· ὃ δε ζη, ζη τω θεω. 11 Οὑτως και ὑμεις, λογιζεσθε[4]
ἑαυτους νεκρους μεν ειναι[5] τη ἁμαρτια, ζωντας δε τω Θεω εν Χριστω Ιησου τω Κυριω
ἡμων.[6]

[Down with sin!]

12 Μη ουν βασιλευετω ἡ ἁμαρτια εν τω θνητω ὑμων σωματι, εις το ὑπακουειν αυτη
εν ταις επιθυμιαις αυτου[7] 13—μηδε παριστανετε τα μελη ὑμων ὁπλα αδικιας τη ἁμαρτια,
αλλα παραστησατε ἑαυτους τω Θεω ὡς[8] εκ νεκρων ζωντας, και τα μελη ὑμων ὁπλα
δικαιοσυνης τω Θεω. 14 Ἁμαρτια γαρ ὑμων ου κυριευσει, ου γαρ εστε ὑπο νομον, αλλ’[9] ὑπο
χαριν.

[Grace, not license]

15 Τί ουν? Ἁμαρτησομεν[10] ὁτι ουκ εσμεν ὑπο νομον αλλ’[11] ὑπο χαριν? Μη γενοιτο!
16 Ουκ οιδατε ὁτι ᾧ παριστανετε ἑαυτους δουλους εις ὑπακοην, δουλοι εστε ᾧ ὑπακουετε—
ητοι ἁμαρτιας εις θανατον, ἢ ὑπακοης εις δικαιοσυνην? 17 Χαρις δε τω Θεω ὁτι ητε δουλοι
της ἁμαρτιας, ὑπηκουσατε[12] δε εκ καρδιας εις ὃν παρεδοθητε τυπον διδαχης.
18 Ελευθερωθεντες δε απο της ἁμαρτιας, εδουλωθητε τη δικαιοσυνη.
19 Ανθρωπινον λεγω δια την ασθενειαν της σαρκος ὑμων. Ὡσπερ γαρ παρεστησατε
τα μελη ὑμων δουλα τη ακαθαρσια, και τη ανομια εις την ανομιαν, οὑτως νυν παραστησατε
τα μελη ὑμων δουλα τη δικαιοσυνη εις ἁγιασμον. 20 Ὁτε γαρ δουλοι ητε της ἁμαρτιας,
ελευθεροι ητε τη δικαιοσυνη. 21 Τίνα ουν καρπον ειχετε τοτε εφ’ οἷς νυν επαισχυνεσθε? Το
γαρ τελος εκεινων θανατος! 22 Νυνι δε, ελευθερωθεντες απο της ἁμαρτιας, δουλωθεντες δε
τω Θεω, εχετε τον καρπον ὑμων εις ἁγιασμον—το δε τελος ζωην αιωνιον! 23 Τα γαρ
οψωνια της ἁμαρτιας θανατος, το δε χαρισμα του Θεου ζωη αιωνιος εν Χριστω Ιησου τω
Κυριω ἡμων.

[More about law]

7.1 Ἢ αγνοειτε, αδελφοι (γινωσκουσιν γαρ νομον λαλω), ὁτι ὁ νομος κυριευει του
ανθρωπου εφ’ ὁσον χρονον ζη? 2 Ἡ γαρ ὑπανδρος γυνη τω ζωντι ανδρι δεδεται νομω, εαν
δε αποθανη ὁ ανηρ, κατηργηται απο του νομου του ανδρος. 3 Αρα ουν, ζωντος του ανδρος,

---

[1] ζησομεν *rell* || ζησωμεν [15%]
[2] ημων *rell* || υμων CP
[3] συζησομεν *rell* || συζησωμεν C [18%] || συνζησομεν ℵA,B [10%]
[4] λογιζεσθε *rell* || λογιζεσθαι A,B [13%]
[5] νεκρους μεν ειναι **f[35]** [96%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 312 ℵB,C [2%] [NU] || 12 A [2%]
[6] τω κυριω ημων **f[35]** ℵC (96.5%) OC,RP,HF,TR,CP || --- P[46]A,B (3.5%) NU
[7] αυτη εν ταις επιθυμιαις αυτου **f[35]** (81.7%) OC,RP,HF,TR,CP || 52345 (2.2%) || 1234 αυτης (6.2%) || 1234 αυτων (0.5%) || 1234 (0.5%) || 345 ℵA,B,C (7.9%) NU || 1 P[46] (1%)
[8] ως **f[35]** [97%] OC,RP,HF,TR,CP || ωσει ℵA,B,C [3%] NU
[9] αλλ *rell* || αλλα ℵB,C [1%] NU
[10] αμαρτησομεν **f[35]** [61%] OC,RP,HF,TR,CP || αμαρτησωμεν ℵA,B,C [30%] NU || αμαρτισωμεν [4%] || long omission [5%]
[11] αλλ *rell* || αλλα ℵB,C [1%] NU
[12] υπηκουσατε *rell* || υπακουσετε CP

μοιχαλις χρηματισει[1] εαν γενηται ανδρι ἑτερω· εαν δε αποθανη ὁ ανηρ, ελευθερα εστιν απο του νομου, του μη ειναι αυτην μοιχαλιδα γενομενην ανδρι ἑτερω.

4 Ὡστε, αδελφοι μου, και ὑμεις εθανατωθητε τω νομω δια του σωματος του Χριστου εις το γενεσθαι ὑμας[2] ἑτερω—τω εκ νεκρων εγερθεντι—ἱνα καρποφορησωμεν τω Θεω. 5 Ὁτε γαρ ημεν εν τη σαρκι, τα παθηματα των ἁμαρτιων τα δια του νομου ενηργειτο εν τοις μελεσιν ἡμων εις το καρποφορησαι τω θανατω. 6 Νυνι δε κατηργηθημεν απο του νομου, αποθανοντες εν ᾡ κατειχομεθα,[3] ὡστε δουλευειν ἡμας εν καινοτητι Πνευματος και ου παλαιοτητι γραμματος.

[Law and sin]

7 Τί ουν ερουμεν?[4] Ὁ νομος ἁμαρτια? Μη γενοιτο! Αλλα την ἁμαρτιαν ουκ εγνων ει μη δια νομου: την τε γαρ επιθυμιαν ουκ ηδειν ει μη ὁ νομος ελεγεν, "Ουκ επιθυμησεις". 8 Αφορμην δε λαβουσα ἡ ἁμαρτια δια της εντολης, κατειργασατο[5] εν εμοι πασαν επιθυμιαν.

Χωρις γαρ νομου ἁμαρτια νεκρα. 9 Εγω δε εζων, χωρις νομου, ποτε· ελθουσης δε της εντολης, ἡ ἁμαρτια ανεζησεν,[6] εγω δε απεθανον. 10 Και εὑρεθη μοι ἡ εντολη ἡ[7] εις ζωην, αὑτη εις θανατον. 11 Ἡ γαρ ἁμαρτια, αφορμην λαβουσα δια της εντολης, εξηπατησεν με, και δι' αυτης απεκτεινεν. 12 Ὡστε ὁ μεν νομος ἁγιος, και ἡ εντολη ἁγια και δικαια και αγαθη.

[Indwelling sin]

13 Το ουν αγαθον εμοι γεγονεν[8] θανατος? Μη γενοιτο! Αλλα[9] ἡ ἁμαρτια, ἱνα φανη ἁμαρτια, δια του αγαθου μοι κατεργαζομενη θανατον, ἱνα γενηται καθ' ὑπερβολην ἁμαρτωλος ἡ ἁμαρτια δια της εντολης. 14 Οιδαμεν γαρ ὁτι ὁ νομος πνευματικος εστιν, εγω δε σαρκικος[10] ειμι, πεπραμενος ὑπο την ἁμαρτιαν 15—ὃ γαρ κατεργαζομαι ου γινωσκω: ου γαρ ὃ θελω τουτο πρασσω,[11] αλλ' ὃ μισω τουτο ποιω![12] 16 Ει δε ὃ ου θελω τουτο ποιω, συμφημι τω νομω ὁτι καλος. 17 Νυνι δε ουκετι εγω κατεργαζομαι αυτο,[13] αλλ'[14] ἡ οικουσα εν εμοι ἁμαρτια. 18 Οιδα γαρ ὁτι ουκ οικει εν εμοι, τουτ' εστιν, εν τη σαρκι μου, αγαθον· το γαρ θελειν παρακειται μοι, το δε κατεργαζεσθαι το καλον ουχ εὑρισκω.[15] 19 Ου γαρ ὃ θελω ποιω αγαθον· αλλ'[16] ὃ ου θελω κακον τουτο πρασσω. 20 Ει δε ὃ ου θελω εγω[17] τουτο ποιω, ουκετι εγω κατεργαζομαι αυτο, αλλ'[18] ἡ οικουσα εν εμοι ἁμαρτια. 21 Εὑρισκω αρα τον νομον, τω θελοντι εμοι ποιειν το καλον, ὁτι εμοι το κακον παρακειται. 22 Συνηδομαι γαρ τω νομω του Θεου κατα τον εσω ανθρωπον, 23 βλεπω δε ἑτερον νομον εν τοις μελεσιν μου, αντιστρατευομενον τω νομω του νοος μου και αιχμαλωτιζοντα με[19] τω νομω της ἁμαρτιας τω οντι εν τοις μελεσιν μου.

---

[1] χρηματισει *rell* || χρηματιζει [15%] || χρηματησει [8%] || three further spellings
[2] υμας **f**^{35} ℵA,B,C [86%] OC,RP,HF,TR,NU || 1 ανδρι [14%] CP
[3] κατειχομεθα *rell* || κατηχομεθα [15%]
[4] ερουμεν **f**^{35} ℵA,B,C [91%] OC,RP,HF,TR,NU || 1 οτι [9%] CP
[5] κατειργασατο *rell* || κατηργασατο B [20%]
[6] ανεζησεν *rell* || εζησεν CP
[7] η *rell* || --- [25%]
[8] γεγονεν **f**^{35} [97%] OC,RP,HF,TR,CP || εγενετο ℵA,B,C [3%] NU
[9] αλλα *rell* || αλλ C [30%]
[10] σαρκικος **f**^{35} [85%] OC,RP,HF,TR,CP || σαρκινος ℵA,B,C [15%] NU
[11] πρασσω *rell* || ποιω [13%]
[12] ποιω *rell* || πρασσω [13%]
[13] αυτο *rell* || αυτω [15%]
[14] αλλ *rell* || αλλα B [1%] NU
[15] ουχ ευρισκω **f**^{35} (93.6%) OC,RP,HF,TR,CP || ου γινωσκω (2.5%) || ου ℵA,B,C (2.3%) NU || long omissions (1.5%)
[16] αλλ *rell* || αλλα ℵB [1%] NU
[17] εγω **f**^{35} ℵA [91%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- B,C [9%]
[18] αλλ *rell* || αλλα ℵB [1%] NU
[19] με **f**^{35} (A)C [72%] RP,TR || 1 εν ℵB [28%] OC,HF,CP,NU [OC is in small print]

24 Ταλαιπωρος εγω ανθρωπος! Τίς με ῥυσεται εκ του σωματος του θανατου τουτου?
25 Ευχαριστω[1] τω Θεω—δια Ιησου Χριστου του Κυριου ἡμων! Αρα ουν, αυτος εγω τω μεν
νοι δουλευω νομω Θεου, τη δε σαρκι, νομω ἁμαρτιας.

[Deliverance]

8.1 Ουδεν αρα νυν κατακριμα τοις εν Χριστω Ιησου μη κατα σαρκα περιπατουσιν
αλλα κατα Πνευμα,[2] 2 ὁ γαρ νομος του πνευματος της ζωης εν Χριστω Ιησου ηλευθερωσεν
με[3] απο του νομου της ἁμαρτιας και του θανατου. 3 Το γαρ αδυνατον του νομου, εν ᾧ
ησθενει δια της σαρκος, ὁ Θεος τον ἑαυτου Υἱον πεμψας εν ὁμοιωματι σαρκος ἁμαρτιας, και
περι ἁμαρτιας: κατεκρινεν την ἁμαρτιαν εν τη σαρκι, 4 ἱνα το δικαιωμα του νομου
πληρωθη εν ἡμιν τοις μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα Πνευμα.

[Spirit X flesh]

5 Οἱ γαρ κατα σαρκα οντες τα της σαρκος φρονουσιν, οἱ δε κατα Πνευμα τα του
Πνευματος. 6 Το γαρ φρονημα της σαρκος θανατος, το δε φρονημα του Πνευματος ζωη και
ειρηνη· 7 διοτι το φρονημα της σαρκος εχθρα εις Θεον, τω γαρ νομω του Θεου ουχ
ὑποτασσεται, ουδε γαρ δυναται. 8 Οἱ δε εν σαρκι οντες Θεω αρεσαι ου δυνανται. 9 Ὑμεις
δε ουκ εστε εν σαρκι αλλ'[4] εν Πνευματι, ειπερ Πνευμα Θεου οικει εν ὑμιν. Ει δε τις
Πνευμα Χριστου[5] ουκ εχει, οὑτος ουκ εστιν αυτου. 10 Ει δε Χριστος εν ὑμιν, το μεν σωμα
νεκρον δι[6] ἁμαρτιαν, το δε πνευμα ζωη δια δικαιοσυνην. 11 Ει δε το Πνευμα του
εγειραντος[7] Ιησουν εκ νεκρων οικει εν ὑμιν, ὁ εγειρας τον Χριστον[8] εκ νεκρων ζωοποιησει
και τα θνητα σωματα ὑμων δια το ενοικουν αυτου Πνευμα[9] εν ὑμιν.

[Sonship]

12 Αρα ουν, αδελφοι, οφειλεται εσμεν ου τη σαρκι, του κατα σαρκα ζην· 13 ει γαρ
κατα σαρκα ζητε, μελλετε αποθνησκειν· ει δε Πνευματι τας πραξεις του σωματος θανατουτε,
ζησεσθε. 14 Ὁσοι γαρ Πνευματι Θεου αγονται, οὑτοι εισιν υἱοι Θεου[10] 15—ου γαρ ελαβετε
πνευμα δουλειας παλιν εις φοβον, αλλ'[11] ελαβετε Πνευμα υἱοθεσιας εν ᾧ κραζομεν, "*Αββα*, ὁ
Πατηρ!" 16 Αυτο το Πνευμα συμμαρτυρει τω πνευματι ἡμων ὁτι εσμεν τεκνα Θεου 17—ει δε
τεκνα, και κληρονομοι: κληρονομοι μεν Θεου, συγκληρονομοι δε Χριστου (ειπερ
συμπασχομεν ἱνα και συνδοξασθωμεν).

[Redemption of the body]

18 Λογιζομαι γαρ ὁτι ουκ αξια τα παθηματα του νυν καιρου προς την μελλουσαν
δοξαν αποκαλυφθηναι εις ἡμας. 19 Ἡ γαρ αποκαραδοκια της κτισεως την αποκαλυψιν των
υἱων του Θεου απεκδεχεται· 20 τη γαρ ματαιοτητι ἡ κτισις ὑπεταγη, ουχ ἑκουσα, αλλα δια
τον ὑποταξαντα, επ'[12] ελπιδι 21 ὁτι και αυτη ἡ κτισις ελευθερωθησεται απο της δουλειας της
φθορας εις την ελευθεριαν της δοξης των τεκνων του Θεου. 22 Οιδαμεν γαρ ὁτι πασα ἡ
κτισις συστεναζει και συνωδινει αχρι του νυν. 23 Ου μονον δε, αλλα και αυτοι[13] την

---

[1] ευχαριστω $\mathbf{f}^{35}$ ℵA [97%] OC,RP,HF,TR,CP || χαρις δε [2%] NU || χαρις B || η χαρις [1%]

[2] μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα $\mathbf{f}^{35}$ (94%) OC,RP,HF,TR,CP || variations on the long form (0.8%) || 1234 A (2.5%) || --- ℵB (2.3%) cop,NU || two other readings (0.3%)

[3] με $\mathbf{f}^{35}$ A,C [98%] OC,RP,HF,TR,CP || σε ℵB [1%] NU || three other variants [1%]

[4] αλλ *rell* || αλλα ℵB [1%] NU

[5] χριστου *rell* || θεου [18%]

[6] δι $\mathbf{f}^{35}$ ℵ [81%] OC,TR || δια A,B,C [17%] RP,HF,CP,NU || δια την [2%]

[7] εγειραντος $\mathbf{f}^{35}$ C [95%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 τον ℵA,B [5%] NU

[8] τον χριστον $\mathbf{f}^{35}$ (86.2%) OC,RP,HF,TR,CP || 1 κυριον (3.4%) || 2 B (2.2%) NU || 2 ιησουν (ℵA) (2.5%) || ιησουν 2 (C) (1.7%) || αυτον (0.8%) || four other variants (0.7%) || long omissions (2.5%)

[9] το ενοικουν ... πνευμα $\mathbf{f}^{35}$ B (81.7%) OC,RP,HF,TR(CP) || του ενοικουντος ... πνευματος ℵA,C (17.6%) NU || two other variants (0.7%)

[10] εισιν υιοι θεου $\mathbf{f}^{35}$ [98%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 231 ℵA,C [1.5%] NU || ~ 213 B [0.5%]

[11] αλλ *rell* || αλλα ℵA,B,C [1%] NU

[12] επ $\mathbf{f}^{35}$ P^{27}A,C [99%] OC,RP,HF,TR,CP || εφ P^{46}ℵB [1%] NU

[13] αυτοι *rell* || 1 οι [10%]

απαρχην του Πνευματος εχοντες, και ἡμεις αυτοι[1] εν ἑαυτοις στεναζομεν,[2] υἱοθεσιαν
απεκδεχομενοι, την απολυτρωσιν του σωματος ἡμων. 24 Τη γαρ ελπιδι εσωθημεν, ελπις δε
βλεπομενη ουκ εστιν ελπις—ὃ γαρ βλεπει τις, τί και[3] ελπιζει? 25 Ει δε ὃ ου βλεπομεν
ελπιζομεν, δι' ὑπομονης απεκδεχομεθα.

26 Ὡσαυτως δε και το Πνευμα συναντιλαμβανεται ταις ασθενειαις[4] ἡμων, το γαρ τί
προσευξομεθα[5] καθο δει ουκ οιδαμεν. Αλλ'[6] αυτο το Πνευμα ὑπερεντυγχανει ὑπερ ἡμων[7]
στεναγμοις αλαλητοις, 27 ὁ δε ερευνων[8] τας καρδιας οιδεν τί το φρονημα του Πνευματος,
ὁτι κατα Θεον εντυγχανει ὑπερ ἁγιων.

[Glory]

28 Οιδαμεν δε ὁτι τοις αγαπωσιν τον Θεον παντα συνεργει εις[9] αγαθον, τοις κατα
προθεσιν κλητοις ουσιν. 29 Ὁτι οὓς προεγνω και προωρισεν συμμορφους της εικονος του
Υἱου αυτου, εις το ειναι αυτον πρωτοτοκον εν πολλοις αδελφοις· 30 οὓς δε προωρισεν,
τουτους και εκαλεσεν· και οὓς εκαλεσεν, τουτους και εδικαιωσεν· οὓς δε εδικαιωσεν, τουτους
και εδοξασεν.

[Summary to this point]

31 Τί ουν ερουμεν προς ταυτα? Ει ὁ Θεος ὑπερ ἡμων, τίς καθ' ἡμων? 32 Ὁς γε του
ιδιου Υἱου ουκ εφεισατο, αλλ'[10] ὑπερ ἡμων παντων παρεδωκεν αυτον, πως ουχι και συν
αυτω τα παντα ἡμιν χαρισεται? 33 Τίς εγκαλεσει κατα εκλεκτων Θεου? Θεος ὁ δικαιων.
34 Τίς ὁ κατακρινων? Χριστος[11] ὁ αποθανων, μαλλον δε και[12] εγερθεις, ὃς και[13] εστιν εν
δεξια του Θεου, ὃς και εντυγχανει ὑπερ ἡμων.

35 Τίς ἡμας χωρισει απο της αγαπης του Χριστου? Θλιψις ἡ στενοχωρια ἡ διωγμος
ἡ λιμος ἡ γυμνοτης ἡ κινδυνος ἡ μαχαιρα? 36 (Καθως γεγραπται ὁτι "Ἑνεκα[14] σου
θανατουμεθα ὁλην την ἡμεραν· ελογισθημεν ὡς προβατα σφαγης.") 37 Αλλ' εν τουτοις πασιν
ὑπερνικωμεν δια του αγαπησαντος ἡμας. 38 Πεπεισμαι γαρ ὁτι ουτε θανατος ουτε ζωη, ουτε
αγγελοι ουτε αρχαι ουτε δυναμεις, ουτε ενεστωτα ουτε μελλοντα,[15] 39 ουτε ὑψωμα ουτε
βαθος ουτε τις κτισις ἑτερα δυνησεται ἡμας χωρισαι απο της αγαπης του Θεου της εν
Χριστω Ιησου τω Κυριω ἡμων.

[Israel]

9.1 Αληθειαν λεγω εν Χριστω—ου ψευδομαι· συμμαρτυρουσης μοι της συνειδησεως μου εν
Πνευματι Ἁγιω—2 ὁτι λυπη μοι εστιν μεγαλη και αδιαλειπτος[16] οδυνη τη καρδια μου.
3 Ευχομην[17] γαρ αυτος εγω αναθεμα ειναι[18] απο του Χριστου ὑπερ των αδελφων μου, των
συγγενων μου κατα σαρκα, 4 οἱτινες εισιν Ισραηλιται· ὧν ἡ υἱοθεσια και ἡ δοξα και αἱ

---

[1] και ημεις αυτοι **f**[35] (90%) OC,RP,HF,TR,CP || ~ 213 P[46]אA,C (3%) NU || ~ 132 (1.3%) || 13 B (2.3%) || 12 (2.5%) || 23 (0.3%) || 3 (0.5%)

[2] στεναζομεν *rell* || συστεναζομεν [1%] CP

[3] τι και **f**[35] A,C [97%] OC,RP,HF,TR,CP || 2 (א) [0.5%] || --- P[46]B,NU || 1 [2%]

[4] ταις ασθενειαις **f**[35] (93.5%) OC,RP,HF,TR,CP || τη ασθενεια אA,B,C (5.2%) NU || της 2 (0.8%) || two other variants (0.5%)

[5] προσευξομεθα **f**[35] [97%] OC,RP,HF,CP || προσευξωμεθα אA,B,C [3%] TR,NU

[6] αλλ *rell* || αλλα א [25%] NU

[7] υπερ ημων **f**[35] C [98%] OC,RP,HF,TR || --- אA,B [2%] NU || 1 υμων CP

[8] ερευνων **f**[35] A(C) [99%] OC,RP,HF,TR,CP || εραυνων P[46]אB [1%] NU

[9] εις **f**[35] אA,B,C [73%] OC,RP,HF,TR,NU || 1 το [27%] CP

[10] αλλ *rell* || αλλα P[46]אB [1%] NU

[11] χριστος **f**[35] B [96%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 ιησους אA,C [4%] [NU]

[12] και **f**[35] P[46] (87.8%) OC,RP,HF,TR,CP || --- P[27](אA)B(C) (12.2%) NU

[13] και *rell* || --- אA,C [25%]

[14] ενεκα **f**[35] C [70%] OC,TR || ενεκεν אA,B [30%] RP,HF,CP,NU

[15] δυναμεις ουτε ενεστωτα ουτε μελλοντα **f**[35] [95%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 34521 (δυναμις P[46]) (P[46])אA,B,C [3%] NU || 123 [2%]

[16] αδιαλειπτος *rell* || αδιαληπτος [15%] || three further spellings P[46]

[17] ευχομην **f**[35] [78%] RP,HF,CP || ηυχομην P[46]אA,B,C [22%] OC,TR,NU (Alternate spellings of the Imperfect = same meaning.)

[18] αυτος εγω αναθεμα ειναι **f**[35] C [98%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 3412 P[46]A,B [2%] NU || ~ 4312 א

διαθηκαι και ἡ νομοθεσια και ἡ λατρεια και αἱ επαγγελιαι· 5 ὧν οἱ πατερες, και εξ ὧν ὁ
Χριστος (το κατα σαρκα), ὁ ων επι παντων, Θεος ευλογητος εις τους αιωνας! Αμην.

[Children of promise]

6 Ουχ οἱον δε ὁτι εκπεπτωκεν ὁ λογος του Θεου! Ου γαρ παντες οἱ εξ Ισραηλ, οὑτοι
Ισραηλ· 7 ουδ' ὁτι εισιν σπερμα Ἀβρααμ, παντες τεκνα· αλλ', "Ἐν Ισαακ κληθησεται σοι
σπερμα." 8 Τουτ' εστιν, ου τα τεκνα της σαρκος, ταυτα τεκνα του Θεου, αλλα τα τεκνα της
επαγγελιας λογιζεται εις σπερμα. 9 Επαγγελιας γαρ ὁ λογος οὑτος: "Κατα τον καιρον
τουτον ελευσομαι, και εσται τη Σαρρα υἱος."

10 Ου μονον δε, αλλα και Ῥεβεκκα εξ ἑνος κοιτην εχουσα, Ισαακ του πατρος ἡμων
11 (μηπω γαρ γεννηθεντων, μηδε πραξαντων τι αγαθον ἠ κακον,[1] ἱνα ἡ κατ' εκλογην
προθεσις του Θεου[2] μενη, ουκ εξ εργων αλλ' εκ του καλουντος), 12 ερρεθη[3] αυτη ὁτι "Ὁ
μειζων δουλευσει τω ελασσονι". 13 Καθως γεγραπται: "Τον Ιακωβ ηγαπησα, τον δε Ἡσαυ[4]
εμισησα."

[It is pointless to fight God's Sovereignty!]

14 Τί ουν ερουμεν, μη αδικια παρα τω θεω? Μη γενοιτο! 15 Τω γαρ Μωυση[5,6]
λεγει: "Ελεησω ὃν αν ελεω, και οικτειρησω[7] ὃν αν οικτειρω."[8] 16 Αρα ουν, ου του
θελοντος ουδε του τρεχοντος, αλλα του ελεουντος[9] Θεου. 17 Λεγει γαρ ἡ Γραφη τω Φαραω
ὁτι "Εις αυτο τουτο εξηγειρα σε, ὁπως ενδειξωμαι[10] εν σοι την δυναμιν μου, και ὁπως
διαγγελη[11] το ονομα μου εν παση τη γη." 18 Αρα ουν, ὃν θελει ελεει, ὃν δε θελει
σκληρυνει.

19 Ερεις ουν μοι,[12] "Τί[13] ετι μεμφεται? Τω γαρ βουληματι αυτου τίς ανθεστηκεν?"
20 Μενουνγε, ω ανθρωπε,[14] συ τίς εἶ ὁ ανταποκρινομενος τω Θεω? Μη ερει το πλασμα τω
πλασαντι, "Τί με εποιησας οὑτως?" 21 Ἢ ουκ εχει εξουσιαν ὁ κεραμευς του πηλου, εκ του
αυτου φυραματος ποιησαι ὃ μεν εις τιμην σκευος, ὃ δε εις ατιμιαν?

22 Ει δε θελων ὁ Θεος ενδειξασθαι την οργην και γνωρισαι το δυνατον αυτου,
ηνεγκεν εν πολλη μακροθυμια σκευη οργης κατηρτισμενα εις απωλειαν, 23 και ἱνα
γνωριση[15] τον πλουτον της δοξης αυτου επι σκευη ελεους, ἃ προητοιμασεν εις δοξαν, 24 οὓς
και εκαλεσεν ἡμας, ου μονον εξ Ιουδαιων αλλα και εξ εθνων? 25 Ὡς και εν τω Ωσηε[16]
λεγει: "Καλεσω τον ου λαον μου 'λαον μου', και την ουκ ηγαπημενην 'ηγαπημενην'."
26 "Και εσται εν τω τοπω οὗ ερρεθη[17] αυτοις, 'Ου λαος μου ὑμεις', εκει κληθησονται υἱοι
Θεου ζωντος." 27 Ἡσαιας[18] δε κραζει ὑπερ του Ισραηλ: "Εαν ᾖ ὁ αριθμος των υἱων Ισραηλ
ὡς ἡ αμμος της θαλασσης, το καταλειμμα[19] σωθησεται· 28 λογον γαρ συντελων και

---

[1] κακον **f35** P46 [97%] OC,RP,HF,TR,CP || φαυλον ℵA,B [3%] NU
[2] προθεσις του θεου **f35** P46ℵA,B [98%] RP,HF,CP,NU || ~ 231 [2%] OC,TR
[3] ερρεθη **f35** P46ℵA,B [55%] OC,HF,CP,NU || ερρηθη [45%] RP,TR (Alternate spellings = same meaning.)
[4] ἡσαυ **f35** [25%] || ησαυ [75%] OC,RP,HF,TR,CP,NU (ℵA,B,C are presumably ambiguous.)
[5] γαρ μωυση **f35** A [98%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 21 P46ℵB [2%] NU
[6] μωυση **f35** [81%] OC,RP,HF || μωυσει P46ℵ [16%] CP,NU || μωση A,B [1%] TR || μωσει [2%]
[7] οικτειρησω *rell* || οικτιρησω ℵ [1%] NU || three further spellings [2%]
[8] οικτειρω *rell* || οικτιρω ℵ,NU || two further spellings [1%]
[9] ελεουντος **f35** [96%] OC,RP,HF,TR,CP || ελεωντος P46ℵA,B [2%] NU || three other variants [2%]
[10] ενδειξωμαι *rell* || ενδειξομαι [10%]
[11] διαγγελη *rell* || διαγγελει [15%] || three further spellings
[12] ουν μοι **f35** [91%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 21 P46ℵA,B [9%] NU
[13] τι **f35** ℵA [99%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 ουν P46B [1%] [NU]
[14] μενουνγε ω ανθρωπε **f35** [98%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 231 ℵA [1%] NU || 23 P46 [1%] || ~ 23 μενουν B
[15] γνωριση *rell* || γνωρισει [14%] || four further spellings
[16] ωσηε **f35** [89%] TR || ὡσηε [5%] OC,RP,HF,CP,NU || ωσιε [6%]
[17] ερρεθη **f35** [47%] OC,HF,CP,NU || ερρηθη ℵA,B,C [50%] RP,TR || ερηθη [3%]
[18] ἡσαιας **f35** [95%] OC,TR,CP || ησαιας [5%] RP,HF,NU (This statement obtains for all subsequent occurrences of the name.)
[19] καταλειμμα **f35** (P46) (98%) OC,RP,HF,TR,CP || υπολειμμα (ℵ)A(B) (1%) NU || εγκαταλειμμα (1%)

συντεμνων εν δικαιοσυνη· ὁτι λογον συντετμημενον[1] ποιησει Κυριος επι της γης.” 29 Και[2] καθως προειρηκεν Ἡσαιας: “Ει μη Κυριος Σαβαωθ εγκατελιπεν[3] ἡμιν σπερμα, ὡς Σοδομα αν εγενηθημεν, και ὡς Γομορρα αν ὡμοιωθημεν.”[4]

[Their present condition]

30 Τί ουν ερουμεν? Ὁτι εθνη, τα μη διωκοντα δικαιοσυνην, κατελαβεν δικαιοσυνην, δικαιοσυνην δε την εκ πιστεως· 31 Ισραηλ δε, διωκων νομον δικαιοσυνης, εις νομον δικαιοσυνης[5] ουκ εφθασεν. 32 Δια τι? Ὁτι ουκ εκ πιστεως, αλλ’ ὡς εξ εργων νομου.[6] Προσεκοψαν γαρ[7] τω λιθω του προσκομματος· 33 καθως γεγραπται: “Ιδου[8] τιθημι εν Σιων λιθον προσκομματος και πετραν σκανδαλου, και πας[9] ὁ πιστευων επ’ αυτω ου καταισχυνθησεται.”

[Israel needs salvation]

10.1 Αδελφοι, ἡ μεν ευδοκια της εμης καρδιας και ἡ δεησις ἡ[10] προς τον Θεον ὑπερ του Ισραηλ εστιν[11] εις σωτηριαν. 2 Μαρτυρω γαρ αυτοις ὁτι ζηλον Θεου εχουσιν, αλλ’ ου κατ’ επιγνωσιν. 3 Αγνοουντες γαρ την του Θεου δικαιοσυνην, και την ιδιαν δικαιοσυνην[12] ζητουντες στησαι, τη δικαιοσυνη του Θεου ουχ ὑπεταγησαν.

[How to be saved]

4 Τελος γαρ νομου Χριστος εις δικαιοσυνην παντι τω πιστευοντι 5—Μωσης[13] γαρ γραφει την δικαιοσυνην την εκ του[14] νομου, ὁτι “Ὁ ποιησας αυτα ανθρωπος ζησεται εν αυτοις”. 6 Ἡ δε εκ πιστεως δικαιοσυνη οὑτως λεγει: “Μη ειπης εν τη καρδια σου, ‘Τίς αναβησεται εις τον ουρανον?’” (τουτ’ εστιν, Χριστον καταγαγειν) 7 “ἠ, ‘Τίς καταβησεται εις την αβυσσον?’” (τουτ’ εστιν, Χριστον εκ νεκρων αναγαγειν). 8 Αλλα τί λεγει? “Εγγυς σου το ῥημα εστιν, εν τω στοματι σου και εν τη καρδια σου” (τουτ’ εστιν, το ῥημα της πιστεως ὃ κηρυσσομεν): 9 ὁτι εαν ὁμολογησης εν τω στοματι σου, “Κυριον Ιησουν”, και πιστευσης εν τη καρδια σου ὁτι ὁ Θεος αυτον ηγειρεν[15] εκ νεκρων, σωθηση. 10 Καρδια γαρ πιστευεται εις δικαιοσυνην, στοματι δε ὁμολογειται εις σωτηριαν. 11 Λεγει γαρ ἡ Γραφη:[16] “Πας ὁ πιστευων επ’ αυτω ου καταισχυνθησεται”· 12 ου γαρ εστιν διαστολη Ιουδαιου τε και Ἑλληνος, ὁ γαρ αυτος Κυριος παντων πλουτων εις παντας τους επικαλουμενους αυτον· 13 “Πας γαρ ὃς αν επικαλεσηται το ονομα Κυριου σωθησεται.”

[The message is necessary]

14 Πως ουν επικαλεσονται[17] εις ὃν ουκ επιστευσαν? Πως δε πιστευσουσιν[18] οὗ ουκ ηκουσαν? Πως δε ακουσουσιν[19] χωρις κηρυσσοντος? 15 Πως δε κηρυξουσιν[20] εαν μη

---

1 εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετμημενον **f**^{35} (95.6%) OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}ℵA,B (2.7%) NU || three other variants (1.7%)
2 και *rell* || --- [1%] CP
3 εγκατελιπεν **f**^{35} (ℵ)B [86%] OC,RP,HF,TR,CP,NU || εγκατελειπεν (P^{46})A [14%] || one other variant
4 ωμοιωθημεν *rell* || ομοιωθημεν P^{46}A [14%]
5 δικαιοσυνης **f**^{35} [95%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B [5%] NU
6 νομου **f**^{35} [98%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B [2%] NU
7 γαρ **f**^{35} [98%] OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}ℵA,B [2%] NU
8 ιδου *rell* || 1 εγω CP
9 πας **f**^{35} [98%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B [2%] NU
10 η **f**^{35} [97%] OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}ℵA,B [3%] NU
11 του ισραηλ εστιν **f**^{35} [95%] OC,RP,HF,TR(CP) || αυτων P^{46}ℵA,B [3%] NU || αυτων 3 [2%]
12 δικαιοσυνην **f**^{35} P^{46}ℵ (95.3%) OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- A,B (3.7%) || long omissions (1%)
13 μωσης **f**^{35} A [30%] TR || μωυσης P^{46}ℵB [70%] OC,RP,HF,CP,NU
14 του **f**^{35} P^{46} [99%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- ℵA,B [1%]
15 αυτον ηγειρεν *rell* || ~ 21 [14%]
16 γραφη **f**^{35} ℵA,B [99%] OC,RP,HF,TR,NU || 1 οτι [1%] CP
17 επικαλεσονται **f**^{35} P^{46} [98%] OC,RP,HF,TR,CP || επικαλεσωνται ℵA,B [2%] NU
18 πιστευσουσιν **f**^{35} A [88%] OC,RP,HF,TR,CP || πιστευσωσιν P^{46}ℵB [7%] NU || πιστευουσιν [5%]
19 ακουσουσιν **f**^{35} [75%] OC,RP,HF,TR,CP || ακουσωσιν A,B [20%] NU || ακουσονται ℵ [5%] || ακουσωνται P^{46}
20 κηρυξουσιν **f**^{35} [83%] OC,RP,HF,TR,CP || κηρυξωσιν P^{46}ℵA,B [17%] NU

αποσταλωσιν? Καθως γεγραπται: “῾Ως ὡραιοι οἱ ποδες των ευαγγελιζομενων ειρηνην,[1] των ευαγγελιζομενων τα[2] αγαθα.” 16 (Αλλ’ ου παντες ὑπηκουσαν τω ευαγγελιω· ῾Ησαιας γαρ λεγει: “Κυριε, τίς επιστευσεν τη ακοη ἡμων?”) 17 Αρα[3] ἡ πιστις εξ ακοης, ἡ δε ακοη δια ῥηματος Θεου.[4]

[A rebellious people]

18 Αλλα λεγω, μη ουκ ηκουσαν? Μενουνγε: “Εις πασαν την γην εξηλθεν ὁ φθογγος αυτων, και εις τα περατα της οικουμενης τα ῥηματα αυτων.” 19 Αλλα λεγω, μη ουκ εγνω Ισραηλ?[5] Πρωτος Μωσης[6] λεγει: “Εγω παραζηλωσω[7] ὑμας επ’ ουκ εθνει,[8] επι[9] εθνει ασυνετω παροργιω ὑμας.” 20 ῾Ησαιας δε αποτολμα και λεγει: “Εὑρεθην[10] τοις εμε μη[11] ζητουσιν· εμφανης εγενομην τοις εμε μη επερωτωσιν.” 21 Προς δε τον Ισραηλ λεγει: “῞Ολην την ἡμεραν εξεπετασα τας χειρας μου προς λαον απειθουντα και αντιλεγοντα.”

[The remnant]

11.1 Λεγω ουν, μη απωσατο ὁ Θεος τον λαον αυτου? Μη γενοιτο! Και γαρ εγω Ισραηλιτης ειμι, εκ σπερματος ᾿Αβρααμ, φυλης Βενιαμιν![12] 2 Ουκ απωσατο ὁ Θεος τον λαον αυτου ὃν προεγνω. ῍Η ουκ οιδατε εν Ηλια[13] τί λεγει ἡ Γραφη, ὡς εντυγχανει τω Θεω κατα του Ισραηλ λεγων:[14] 3 “Κυριε, τους προφητας σου απεκτειναν και[15] τα θυσιαστηρια σου κατεσκαψαν· καγω ὑπελειφθην μονος, και ζητουσιν την ψυχην μου!” 4 Αλλα τί λεγει αυτω ὁ χρηματισμος? “Κατελιπον[16] εμαυτω ἑπτακισχιλιους ανδρας οἱτινες ουκ εκαμψαν γονυ τη Βααλ.” 5 Οὑτως ουν και εν τω νυν καιρω, λειμμα κατ’ εκλογην χαριτος γεγονεν. 6 Ει δε χαριτι, ουκετι εξ εργων· επει ἡ χαρις ουκετι γινεται χαρις. Ει δε εξ εργων, ουκετι εστιν χαρις· επει το εργον ουκετι εστιν εργον.[17]

7 Τί ουν? ῾Ο επιζητει Ισραηλ, τουτου[18] ουκ επετυχεν· ἡ δε εκλογη επετυχεν, οἱ δε λοιποι επωρωθησαν. 8 Καθως γεγραπται: “Εδωκεν αυτοις ὁ Θεος πνευμα κατανυξεως, οφθαλμους του μη βλεπειν και ωτα του μη ακουειν, ἑως της σημερον ἡμερας.” 9 Και Δαυιδ λεγει: “Γενηθητω ἡ τραπεζα αυτων εις παγιδα και εις θηραν, και εις σκανδαλον και εις ανταποδομα αυτοις. 10 Σκοτισθητωσαν οἱ οφθαλμοι αυτων του μη βλεπειν, και τον νωτον αυτων δια παντος συγκαμψον.”[19]

[The restoration]

11 Λεγω ουν, μη επταισαν ἱνα πεσωσιν? Μη γενοιτο! Αλλα, τω αυτων παραπτωματι ἡ σωτηρια[20] τοις εθνεσιν, εις το παραζηλωσαι αυτους. 12 Ει δε το παραπτωμα αυτων πλουτος κοσμου, και το ἡττημα αυτων πλουτος εθνων, ποσω μαλλον το πληρωμα αυτων!

---

[1] των ευαγγελιζομενων ειρηνην **f**[35] (89.5%) lat,syr,OC,RP,HF,TR,CP || --- P[46]אA,B,C (10.5%) cop,NU [easy homoioteleuton]
[2] τα **f**[35] P[46]א [96%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- A,B,C [4%]
[3] αρα *rell* || 1 ουν [10%]
[4] θεου **f**[35] A [98%] OC,RP,HF,TR,CP || χριστου P[46]אB,C [2%] NU
[5] ουκ εγνω ισραηλ **f**[35] [96%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 312 P[46]אA,B,C [4%] NU
[6] μωσης **f**[35] A [20%] TR || μωυσης P[46]אB,C [80%] OC,RP,HF,CP,NU
[7] παραζηλωσω *rell* || παραζηλω [3%] CP
[8] εθνει *rell* || εθνη [18%] || εθνι א
[9] επι **f**[35] [92%] OC,RP,HF,TR,CP || επ אA,B,C [8%] NU
[10] ευρεθην **f**[35] אA,C [99%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 εν P[46]B [1%] [NU]
[11] μη *rell* || --- [10%]
[12] βενιαμιν *rell* || βενιαμην [15%] βενιαμειν P[46]אA,C [2%]
[13] ηλια **f**[35] [80%] OC,RP,HF,CP,NU || ἡλια [20%] TR
[14] λεγων **f**[35] א [97%] OC,RP,HF,TR,CP || --- A,B,C [3%] NU
[15] και **f**[35] [97%] OC,RP,HF,TR,CP || --- אA,B,C [3%] NU
[16] κατελιπον **f**[35] אB [86%] OC,RP,HF,TR,CP,NU || κατελειπον P[46]A,C [14%]
[17] ει δε εξ εργων ουκετι εστιν χαρις επει το εργον ουκετι εστιν εργον **f**[35] (91.4%) OC,RP,HF,TR,CP || 1-5,7-12,7 B (0.7%) || 1-7 (1%) || 8-13 (2.5%) || 1-6,13 (0.5%) || --- P[46]אA,C (3.5%) NU || one other variant (0.3%)
[18] τουτου **f**[35] [32%] TR || τουτο (P[46])אA,B,C [68%] OC,RP,HF,CP,NU (The verb normally takes the genitive.)
[19] συγκαμψον *rell* || συγκαψον [20%] CP || συνκαμψον P[46]אB [2%]
[20] σωτηρια *rell* || σοτηρια CP

13 Ὑμιν γαρ[1] λεγω τοις εθνεσιν (εφ’ ὁσον[2] μεν[3] ειμι εγω εθνων αποστολος, την
διακονιαν μου δοξαζω), 14 ει πως[4] παραζηλωσω μου την σαρκα και σωσω τινας εξ αυτων.
15 Ει[5] γαρ ἡ αποβολη αυτων καταλλαγη κοσμου, τίς ἡ προσληψις[6] ει μη ζωη εκ νεκρων?
16 Ει δε ἡ απαρχη ἁγια, και το φυραμα· και ει[7] ἡ ῥιζα ἁγια, και οἱ κλαδοι.

[Grafted olive branches]

17 Ει δε τινες των κλαδων εξεκλασθησαν, συ δε, αγριελαιος ων, ενεκεντρισθης εν
αυτοις, και συγκοινωνος της ῥιζης και[8] της πιοτητος της ελαιας εγενου, 18 μη κατακαυχω
των κλαδων (ει δε κατακαυχασαι—ου συ την ῥιζαν βασταζεις, αλλ’[9] ἡ ῥιζα σε). 19 Ερεις
ουν, “Εξεκλασθησαν[10] κλαδοι ἱνα εγω εγκεντρισθω.”[11] 20 Καλως. Τη απιστια[12]
εξεκλασθησαν, συ δε τη πιστει ἑστηκας. Μη ὑψηλοφρονει,[13] αλλα φοβου! 21 Ει γαρ ὁ Θεος
των κατα φυσιν κλαδων ουκ εφεισατο, μη πως[14] ουδε σου φεισεται![15] 22 Ιδε ουν χρηστοτητα
και αποτομιαν Θεου: επι μεν τους πεσοντας, αποτομιαν·[16] επι δε σε, χρηστοτητα,[17] εαν
επιμεινης[18] τη χρηστοτητι· επει και συ εκκοπηση. 23 Και εκεινοι[19] δε, εαν μη επιμεινωσιν[20]
τη απιστια,[21] εγκεντρισθησονται, δυνατος γαρ ὁ Θεος εστιν[22] παλιν εγκεντρισαι αυτους.
24 Ει γαρ συ εκ της κατα φυσιν εξεκοπης αγριελαιου, και παρα φυσιν ενεκεντρισθης εις
καλλιελαιον, ποσω μαλλον οὑτοι, οἱ κατα φυσιν, εγκεντρισθησονται τη ιδια ελαια?

[Hardening]

25 Ου γαρ θελω ὑμας αγνοειν, αδελφοι, το μυστηριον τουτο (ἱνα μη ητε παρ’[23]
ἑαυτοις φρονιμοι),[24] ὁτι πωρωσις απο μερους τω Ισραηλ γεγονεν αχρις οὗ το πληρωμα των
εθνων εισελθη. 26 Και οὑτως πας Ισραηλ σωθησεται, καθως γεγραπται: “‘Ηξει εκ Σιων ὁ
Ῥυομενος, και[25] αποστρεψει ασεβειας απο Ιακωβ· 27 και αὑτη αυτοις ἡ παρ’ εμου διαθηκη,’
‘Ὁταν αφελωμαι τας ἁμαρτιας αυτων.’”

28 Κατα μεν το ευαγγελιον εχθροι δι’ ὑμας, κατα δε την εκλογην αγαπητοι δια τους
πατερας. 29 Αμεταμελητα γαρ τα χαρισματα και ἡ κλησις του Θεου. 30 Ὡσπερ γαρ και[26]
ὑμεις ποτε[27] ηπειθησατε τω Θεω, νυν δε ηλεηθητε τη τουτων απειθεια,[28] 31 οὑτως και οὑτοι

[1] γαρ $\mathbf{f}^{35}$ [97%] OC,RP,HF,TR,CP || δε ℵA,B [3%] NU || ουν C
[2] εφ ὁσον [70%] OC,RP,HF,TR,NU || εφόσον $\mathbf{f}^{35}$ [30%] CP (for the record; the scribes were just saving ink.)
[3] μεν $\mathbf{f}^{35}$ [93%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 ουν P^{46}ℵA,B,C [2%] NU || --- [5%]
[4] ει πως *rell* || ειπω [3%] CP
[5] ει *rell* || η [12%]
[6] προσληψις *rell* || προσλημψις P^{46}ℵA,B [1%] NU || προληψις C || four further spellings
[7] ει *rell* || --- P^{46} [10%]
[8] της ριζης και $\mathbf{f}^{35}$ A [95%] OC,RP,HF,TR,CP || 12 ℵB,C [4%] NU || --- P^{46} [1%]
[9] αλλ *rell* || αλλα ℵB [1%] NU
[10] εξεκλασθησαν $\mathbf{f}^{35}$ P^{46}ℵA,B,C [87%] RP,HF,CP,NU || 1 οι [13%] OC,TR [OC is in small print]
[11] εγκεντρισθω *rell* || ενκεντρισθω P^{46}ℵA,B [12%]
[12] απιστια *rell* || απιστεια A [14%]
[13] υψηλοφρονει $\mathbf{f}^{35}$ C [99%] OC,RP,HF,TR,CP || υψηλα φρονει P^{46}ℵA,B [1%] NU
[14] μη πως $\mathbf{f}^{35}$ P^{46} [98%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- ℵA,B,C [2%]
[15] φεισεται $\mathbf{f}^{35}$ P^{46}(ℵ)A,B,C [95%] OC,RP,HF,CP,NU || φεισηται [5%] TR
[16] αποτομιαν $\mathbf{f}^{35}$ [98%] OC,RP,HF,TR,CP || αποτομια P^{46}ℵA,B,C [2%] NU
[17] χρηστοτητα $\mathbf{f}^{35}$ [98%] OC,RP,HF,TR,CP || χρηστοτης θεου P^{46}(ℵ)A,B,C [2%] NU
[18] επιμεινης $\mathbf{f}^{35}$ A,C [96%] OC,RP,HF,TR,CP || επιμενης ℵB [3%] NU || επιμινης C || two other spellings [1%]
[19] και εκεινοι $\mathbf{f}^{35}$ [87%] OC,RP,HF,TR,CP || κακεινοι ℵA,B,C [13%] NU
[20] επιμεινωσιν $\mathbf{f}^{35}$ C [97%] OC,RP,HF,TR,CP || επιμενωσιν ℵB [2%] NU || επιμινωσιν A || two other spellings [1%]
[21] απιστια *rell* || απιστεια A [10%]
[22] ο θεος εστιν $\mathbf{f}^{35}$ [65%] OC,RP,CP || ~ 312 ℵA,B,C [35%] HF,TR,NU
[23] παρ $\mathbf{f}^{35}$ ℵC [98%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || εν A,B [0.5%] || --- P^{46} [1.5%]
[24] φρονιμοι *rell* || φρονημοι [18%]
[25] και $\mathbf{f}^{35}$ [97%] OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}ℵA,B,C [3%] NU
[26] και $\mathbf{f}^{35}$ [94%] OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}A,B,C [6%] NU || omit whole verse ℵ
[27] υμεις ποτε $\mathbf{f}^{35}$ P^{46}ℵB,C [95%] OC,RP,HF,TR,NU || ~ 21 A || ~ 2 και 1 [5%] CP
[28] απειθεια *rell* || απειθια B [8%] CP

νυν ηπειθησαν τω ὑμετερω ελεει ἱνα και αυτοι[1] ελεηθωσιν. 32 Συνεκλεισεν γαρ ὁ Θεος τους
παντας εις απειθειαν ἱνα τους παντας ελεηση.

[Doxology]

33 Ω βαθος πλουτου και σοφιας και γνωσεως θεου! Ὡς ανεξερευνητα[2] τα κριματα
αυτου και ανεξιχνιαστοι αἱ ὁδοι αυτου! 34 "Τίς γαρ εγνω νουν Κυριου? Ἢ τίς συμβουλος
αυτου εγενετο?" 35 Ἢ "Τίς προεδωκεν αυτω, και ανταποδοθησεται αυτω?" 36 Ὁτι εξ αυτου
και δι' αυτου και εις αυτον τα παντα. Αυτω ἡ δοξα εις τους αιωνας! Αμην.

[The will of God]

12.1 Παρακαλω ουν ὑμας, αδελφοι, δια των οικτιρμων του Θεου, παραστησαι τα σωματα
ὑμων θυσιαν ζωσαν, ἁγιαν, ευαρεστον τω Θεω—την λογικην λατρειαν ὑμων. 2 Και μη
συσχηματιζεσθε[3] τω αιωνι τουτω· αλλα, μεταμορφουσθε[4] τη ανακαινωσει του νοος ὑμων[5] εις
το δοκιμαζειν ὑμας τί το θελημα του Θεου, το αγαθον και ευαρεστον και τελειον.

[Be sensible]

3 Λεγω γαρ, δια της χαριτος[6] της δοθεισης[7] μοι, παντι τω οντι εν ὑμιν, μη
ὑπερφρονειν παρ' ὃ δει φρονειν, αλλα φρονειν εις το σωφρονειν, ἑκαστω ὡς ὁ Θεος
εμερισεν μετρον πιστεως. 4 Καθαπερ γαρ εν ἑνι σωματι μελη πολλα[8] εχομεν, τα δε μελη
παντα ου την αυτην εχει πραξιν, 5 οὑτως οἱ πολλοι ἑν σωμα εσμεν εν Χριστω, ὁ[9] δε καθ'
εἱς[10] αλληλων μελη. 6 Εχοντες δε χαρισματα κατα την χαριν την δοθεισαν[11] ἡμιν διαφορα:
ειτε προφητειαν, κατα την αναλογιαν της πιστεως· 7 ειτε διακονιαν, εν τη διακονια· ειτε ὁ
διδασκων, εν τη διδασκαλια· 8 ειτε ὁ παρακαλων, εν τη παρακλησει· ὁ μεταδιδους, εν
ἁπλοτητι· ὁ προισταμενος, εν σπουδη· ὁ ελεων, εν ἱλαροτητι.

[Behave!]

9 Ἡ αγαπη ανυποκριτος: αποστυγουντες το πονηρον· κολλωμενοι τω αγαθω· 10 τη
φιλαδελφια εις αλληλους φιλοστοργοι· τη τιμη αλληλους προηγουμενοι· 11 τη σπουδη μη
οκνηροι· τω πνευματι ζεοντες τω Κυριω[12] δουλευοντες· 12 τη ελπιδι χαιροντες· τη θλιψει
ὑπομενοντες· τη προσευχη προσκαρτερουντες· 13 ταις χρειαις των ἁγιων κοινωνουντες· την
φιλοξενιαν διωκοντες.

14 Ευλογειτε τους διωκοντας ὑμας·[13] ευλογειτε και μη καταρασθε. 15 Χαιρειν μετα
χαιροντων και[14] κλαιειν μετα κλαιοντων. 16 Το αυτο εις αλληλους φρονουντες—μη τα
ὑψηλα φρονουντες, αλλα τοις ταπεινοις συναπαγομενοι· μη γινεσθε φρονιμοι παρ' ἑαυτοις.
17 Μηδενι κακον αντι κακου αποδιδοντες. Προνοουμενοι καλα ενωπιον παντων ανθρωπων.
18 Ει δυνατον, το εξ ὑμων, μετα παντων ανθρωπων ειρηνευοντες.

19 Μη ἑαυτους εκδικουντες, αγαπητοι· αλλα δοτε τοπον τη οργη· γεγραπται γαρ:
"Εμοι εκδικησις· εγω ανταποδωσω", λεγει Κυριος. 20 "Εαν ουν[15] πεινα ὁ εχθρος σου,
ψωμιζε αυτον· εαν διψα, ποτιζε αυτον· τουτο γαρ ποιων ανθρακας πυρος σωρευσεις επι την
κεφαλην αυτου." 21 Μη νικω ὑπο του κακου, αλλα νικα εν τω αγαθω το κακον.

---

[1] αυτοι $\mathbf{f}^{35}$ P^{46}A [98%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 νυν אB [1%] [NU] || 1 υστερον [1%]
[2] ανεξερευνητα $\mathbf{f}^{35}$ [99%] OC,RP,HF,TR,CP || ανεξεραυνητα אA,B [1%] NU
[3] συσχηματιζεσθε $\mathbf{f}^{35}$ (P^{46}אB) [65%] HF,TR,NU || συσχηματιζεσθαι A [35%] OC,RP,CP
[4] μεταμορφουσθε $\mathbf{f}^{35}$ P^{46}B [65%] HF,TR,NU || μεταμορφουσθαι אA [35%] OC,RP,CP
[5] υμων $\mathbf{f}^{35}$ א [98%] OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}A,B [2%] NU
[6] χαριτος $\mathbf{f}^{35}$ P^{46}אA,B,C [75%] OC,RP,HF,TR,CP,NU || 1 του θεου [25%]
[7] δοθεισης *rell* || δοθησης [13%] || six further spellings א [5%]
[8] μελη πολλα $\mathbf{f}^{35}$ A [97%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 21 P^{46}אB [3%] NU
[9] ο $\mathbf{f}^{35}$ [97%] OC,RP,HF,TR,CP || το P^{46}אA,B [3%] NU
[10] καθ' εἱς [30%] OC,RP,HF,TR,NU || καθεὶς $\mathbf{f}^{35}$ [70%] CP (Since there is no ambiguity, they were just saving ink.)
[11] δοθεισαν *rell* || δοθησαν [13%] || two further spellings א [1%]
[12] κυριω *rell* || καιρω [1%] TR
[13] υμας $\mathbf{f}^{35}$ אA [97%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- P^{46}B [3%]
[14] και $\mathbf{f}^{35}$ A [97%] OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}אB [3%] NU
[15] εαν ουν $\mathbf{f}^{35}$ (87.4%) OC,RP,HF,TR,CP || 1 P^{46} (6.2%) || ~ αλλα 1 A,B (1%) NU || ~ αλλ 1 א (5.1%) || αλλ 12 (0.3%)

[Submit]

13.1 Πασα ψυχη ἐξουσιαις ὑπερεχουσαις ὑποτασσεσθω, ου γαρ εστιν εξουσια ει μη
ὑπο[1] Θεου, αἱ δε ουσαι εξουσιαι[2] ὑπο του[3] Θεου τεταγμεναι εισιν. 2 Ὡστε ὁ αντιτασσομενος
τη εξουσια τη του Θεου διαταγη ανθεστηκεν, οἱ δε ανθεστηκοτες ἑαυτοις κριμα ληψονται.[4]
3 Οἱ γαρ αρχοντες ουκ εισιν φοβος των αγαθων εργων αλλα των κακων.[5] Θελεις δε μη
φοβεισθαι την εξουσιαν, το αγαθον ποιει και ἑξεις επαινον εξ αυτης· 4 Θεου γαρ διακονος
εστιν σοι εις το αγαθον. Εαν δε το κακον ποιης,[6] φοβου, ου γαρ εικη την μαχαιραν φορει·
Θεου γαρ διακονος εστιν, εκδικος εις οργην[7] τω το κακον πρασσοντι. 5 Διο αναγκη
ὑποτασσεσθαι,[8] ου μονον δια την οργην, αλλα και δια την συνειδησιν. 6 Δια τουτο γαρ και
φορους τελειτε, λειτουργοι γαρ θεου εισιν, εις αυτο τουτο προσκαρτερουντες. 7 Αποδοτε
ουν[9] πασιν τας οφειλας: τω τον φορον τον φορον, τω το τελος το τελος, τω τον φοβον τον
φοβον, τω την τιμην την τιμην.

[Love]

8 Μηδενι μηδεν οφειλετε ει μη το αγαπαν αλληλους,[10] ὁ γαρ αγαπων τον ἑτερον
νομον πεπληρωκεν. 9 Το γαρ—"Ου μοιχευσεις", "Ου φονευσεις", "Ου κλεψεις", "Ου
ψευδομαρτυρησεις",[11] "Ουκ επιθυμησεις", και ει τις ἑτερα εντολη—εν τουτω τω λογω[12]
ανακεφαλαιουται, εν τω:[13] "Αγαπησεις τον πλησιον σου ὡς σεαυτον."[14] 10 Ἡ αγαπη τω[15]
πλησιον κακον ουκ εργαζεται·[16] πληρωμα ουν νομου ἡ αγαπη.

[Put on Christ]

11 Και τουτο, ειδοτες τον καιρον, ὁτι ὡρα ἡμας ηδη[17] εξ ὑπνου εγερθηναι, νυν γαρ[18]
εγγυτερον ἡμων ἡ σωτηρια ἡ ὁτε επιστευσαμεν. 12 Ἡ νυξ προεκοψεν, ἡ δε ἡμερα ηγγικεν·
αποθωμεθα ουν τα εργα του σκοτους, και ενδυσωμεθα[19] τα ὁπλα του φωτος. 13 Ὡς εν ἡμερα,
ευσχημονως περιπατησωμεν, μη κωμοις και μεθαις, μη κοιταις και ασελγειαις, μη εριδι και
ζηλω. 14 Αλλ'[20] ενδυσασθε τον Κυριον Ιησουν Χριστον, και της σαρκος προνοιαν μη
ποιεισθε,[21] εις επιθυμιας.

[The law of liberty]

14.1 Τον δε ασθενουντα τη πιστει προσλαμβανεσθε, μη εις διακρισεις διαλογισμων.[22]
2 Ὃς μεν πιστευει φαγειν παντα, ὁ δε ασθενων λαχανα εσθιει. 3 Ὁ εσθιων τον μη
εσθιοντα μη εξουθενειτω, και ὁ μη[23] εσθιων τον εσθιοντα μη κρινετω, ὁ Θεος γαρ αυτον[24]

---

[1] υπο **f**^{35} אA,B [87%] OC,RP,HF,CP,NU || απο [13%] TR
[2] εξουσιαι **f**^{35} [97%] OC,RP,HF,TR,CP || --- אA,B [3%] NU
[3] του **f**^{35} [80%] OC,RP,HF,TR,CP || --- אA,B [20%] NU [OC is in small print]
[4] ληψονται *rell* || λημψονται P^{46}אA,B [2%] NU
[5] των αγαθων εργων αλλα των κακων **f**^{35} (95.6%) OC,RP,HF,TR,CP || τω αγαθω εργω 4 τω κακω P^{46}אA,B (3.5%) NU || 123 (0.8%)
[6] ποιης *rell* || ποιεις [30%]
[7] εκδικος εις οργην **f**^{35} (P^{46})A,B [63%] RP,HF,TR,CP,NU || ~ 231 א [37%] OC
[8] υποτασσεσθαι *rell* || υποτασσεσθε [6%] || υποτασεσθε P^{46},CP || υποτασεσθαι [3%]
[9] ουν **f**^{35} [98%] OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}אA,B [2%] NU
[10] αγαπαν αλληλους **f**^{35} [96%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 21 P^{46}אA,B [4%] NU
[11] ου ψευδομαρτυρησεις **f**^{35} (א) [67%] TR || --- P^{46}A,B [33%] OC,RP,HF,CP,NU
[12] τουτω τω λογω **f**^{35} A [96%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 231 P^{46}אB [4%] NU
[13] εν τω **f**^{35} אA [99%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- P^{46}B [1%]
[14] σεαυτον **f**^{35} P^{46}אA,B [45%] OC,RP,HF,CP,NU || εαυτον [55%] TR
[15] τω *rell* || του [1%] CP || το [7%]
[16] ουκ εργαζεται **f**^{35} P^{46}אA,B,C [81%] OC,RP,HF,TR,NU || ου κατεργαζεται [14%] CP || 1 κατεργαζεται [5%]
[17] ημας ηδη **f**^{35} [96%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 2 υμας א(A)B,C [2%] NU || ~ 21 P^{46} [2%]
[18] γαρ *rell* || --- [5%] CP
[19] και ενδυσωμεθα **f**^{35} [97%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 2 δε A,B,C [2%] [NU] || 2 א [0.5%] || ~ 2 ουν P^{46}
[20] αλλ *rell* || αλλα P^{46}AB [1%] NU
[21] ποιεισθε *rell* || ποιησθε [1%] CP || ποιεισθαι אA [11%] || ποιησθαι [1%]
[22] διαλογισμων *rell* || λογισμων [15%]
[23] και ο μη **f**^{35} (95.6%) OC,RP,HF,TR,CP || ~ 2 δε 3 P^{46}אA,B,C,048 (2%) NU || 12 (1.2%) || four other variants (1.2%)
[24] αυτον *rell* || αυτων CP

προσελαβετο. 4 Συ τίς εἶ ὁ κρινων αλλοτριον οικετην? Τω ιδιω κυριω στηκει ἢ πιπτει.
Σταθησεται δε, δυνατος γαρ εστιν[1] ὁ Θεος[2] στησαι αυτον.

5 Ὃς μεν[3] κρινει ἡμεραν παρ᾽ ἡμεραν· ὃς δε κρινει πασαν ἡμεραν. Ἑκαστος εν τω
ιδιω νοι πληροφορεισθω. 6 Ὁ φρονων την ἡμεραν, Κυριω φρονει· και ὁ μη φρονων την
ἡμεραν, Κυριω ου φρονει.[4] Και[5] ὁ εσθιων, Κυριω εσθιει, ευχαριστει γαρ τω Θεω· και ὁ μη
εσθιων, Κυριω ουκ εσθιει, και ευχαριστει τω Θεω. 7 Ουδεις γαρ ἡμων ἑαυτω ζη, και ουδεις
ἑαυτω αποθνησκει. 8 Εαν τε γαρ ζωμεν, τω Κυριω ζωμεν· εαν τε αποθνησκωμεν,[6] τω Κυριω
αποθνησκομεν.[7] Εαν τε ουν ζωμεν εαν τε αποθνησκωμεν,[8] του Κυριου εσμεν. 9 Εις τουτο
γαρ Χριστος και[9] απεθανεν και ανεστη,[10] και εζησεν,[11] ἱνα και νεκρων και ζωντων
κυριευση.

[The Judgment Seat of Christ]

10 Συ δε, τί κρινεις τον αδελφον σου? Ἢ και συ, τί εξουθενεις τον αδελφον σου?
Παντες γαρ παραστησομεθα τω Βηματι του Χριστου.[12] 11 Γεγραπται γαρ: "'Ζω εγω', λεγει
Κυριος, 'ὁτι εμοι καμψει παν γονυ,[13] και πασα γλωσσα εξομολογησεται τω Θεω.'" 12 Αρα
ουν,[14] ἑκαστος ἡμων περι ἑαυτου λογον δωσει τω Θεω.[15] 13 Μηκετι ουν αλληλους κρινωμεν,
αλλα τουτο κρινατε μαλλον: το μη τιθεναι προσκομμα τω αδελφω ἢ[16] σκανδαλον.

14 Οιδα και πεπεισμαι εν Κυριω[17] Ιησου ὁτι ουδεν κοινον δι᾽ αυτου[18] (ει μη τω
λογιζομενω τι κοινον ειναι, εκεινω κοινον), 15 ει δε[19] δια βρωμα ὁ αδελφος σου λυπειται,
ουκετι κατα αγαπην περιπατεις. Μη τω βρωματι σου εκεινον απολλυε[20] ὑπερ οὗ Χριστος
απεθανεν. 16 Μη βλασφημεισθω ουν ὑμων το αγαθον· 17 ου γαρ εστιν ἡ βασιλεια του Θεου
βρωσις και ποσις, αλλα δικαιοσυνη και ειρηνη και χαρα εν Πνευματι Ἁγιω. 18 Ὁ γαρ εν
τουτοις[21] δουλευων τω Χριστω ευαρεστος τω Θεω και δοκιμος τοις ανθρωποις.

19 Αρα ουν, τα της ειρηνης διωκωμεν και τα της οικοδομης της εις αλληλους. 20 Μη
ἑνεκεν βρωματος καταλυε το εργον του Θεου. Παντα μεν καθαρα· αλλα κακον τω ανθρωπω
τω δια προσκομματος εσθιοντι. 21 Καλον το μη φαγειν κρεα μηδε πιειν οινον μηδε εν ᾧ ὁ
αδελφος σου προσκοπτει, ἢ σκανδαλιζεται, ἢ ασθενει.[22]

---

[1] δυνατος γαρ εστιν **f**^{35} (92.7%) OC,RP,HF,TR,CP || δυνατει 2 ℵA,B,C (1.2%) NU || 12 P^{46} (5.7%) || two other variants (0.3%)
[2] θεος **f**^{35} 048 [98%] OC,RP,HF,TR,CP || κυριος P^{46}ℵA,B,C [2%] NU
[3] μεν **f**^{35} P^{46}B [98%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 γαρ ℵA [2%] [NU]
[4] και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει **f**^{35} (95.4%) OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}ℵA,B,C,048 (4.6%) NU [an easy case of homoioteleuton]
[5] και **f**^{35} ℵA,B,C [99%] OC,RP,HF,CP,NU || --- P^{46} [1%] TR
[6] αποθνησκωμεν **f**^{35} ℵB [67%] OC,RP,HF,TR,CP,NU || αποθανωμεν C [30%] || αποθνησκομεν A [3%]
[7] αποθνησκομεν **f**^{35} A,B [77%] OC,RP,HF,TR,CP,NU || αποθνησκωμεν ℵC [23%]
[8] αποθνησκωμεν **f**^{35} ℵB,C [88%] OC,RP,HF,TR,CP,NU || αποθνησκομεν A [12%]
[9] και **f**^{35} [92%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵB,C [8%] NU
[10] και ανεστη **f**^{35} [98%] OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B,C [2%] NU
[11] εζησεν **f**^{35} ℵA,B,C [98%] OC,RP,HF,CP,NU || ανεζησεν [2%] TR
[12] χριστου **f**^{35} 048 (96.5%) OC,RP,HF,TR,CP || θεου ℵA,B,C (2.4%) NU || three other variants (1.2%)
[13] γονυ *rell* || 1 επουρανιων και επιγειων και καταχθονιων CP
[14] ουν **f**^{35} ℵA,C [98%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- B [2%]
[15] τω θεω **f**^{35} ℵA,C [99%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- B [1%]
[16] η *rell* || εις [24%] || ει [2%]
[17] κυριω **f**^{35} ℵA,B,C [79%] OC,RP,HF,TR,NU || χριστω [21%] CP
[18] αυτου **f**^{35} A,C [93%] OC,RP,HF,CP || εαυτου ℵB [7%] TR,NU
[19] δε **f**^{35} [96%] OC,RP,HF,TR,CP || γαρ ℵA,B,C [4%] NU
[20] απολλυε *rell* || απολυε [10%]
[21] τουτοις **f**^{35} [97%] OC,RP,HF,TR,CP || τουτω ℵA,B,C [3%] NU
[22] προσκοπτει η σκανδαλιζεται η ασθενει **f**^{35} P^{46}B (88.4%) OC,RP,HF,TR,CP || 1 A,C,048 (1.8%) NU || ~ 32145 (8.7%) || five other variants ℵ (1%)

22 Συ πιστιν[1] εχεις? Κατα σεαυτον[2] εχε ενωπιον του Θεου. Μακαριος ὁ μη κρινων
ἑαυτον εν ᾧ δοκιμαζει. 23 Ὁ δε διακρινομενος, εαν φαγη, κατακεκριται, ὁτι ουκ εκ
πιστεως· παν δε ὃ ουκ εκ πιστεως ἁμαρτια εστιν.

[Doxology]

24 Τω δε δυναμενω ὑμας στηριξαι κατα το ευαγγελιον μου και το κηρυγμα Ιησου
Χριστου, κατα αποκαλυψιν μυστηριου χρονοις αιωνιοις σεσιγημενου, 25 φανερωθεντος δε
νυν, δια τε Γραφων προφητικων, κατ' επιταγην του αιωνιου Θεου, εις ὑπακοην πιστεως εις
παντα τα εθνη γνωρισθεντος 26—μονω σοφω Θεω, δια Ιησου Χριστου—ᾧ ἡ δοξα εις τους
αιωνας. Αμην.[3]

[Summary]

15.1 Οφειλομεν δε ἡμεις οἱ δυνατοι τα ασθενηματα των αδυνατων βασταζειν, και μη
ἑαυτοις αρεσκειν. 2 Ἑκαστος[4] ἡμων[5] τω πλησιον αρεσκετω εις το αγαθον προς οικοδομην.
3 Και γαρ ὁ Χριστος ουχ ἑαυτω ηρεσεν· αλλα, καθως γεγραπται: "Οἱ ονειδισμοι των
ονειδιζοντων σε επεπεσον[6] επ' εμε." 4 Ὁσα γαρ προεγραφη, εις την ἡμετεραν διδασκαλιαν
προεγραφη,[7] ἱνα δια της ὑπομονης και[8] της παρακλησεως των γραφων την ελπιδα εχωμεν.[9]
5 Ὁ δε Θεος της ὑπομονης και της παρακλησεως δωη ὑμιν το αυτο φρονειν εν αλληλοις
κατα Χριστον Ιησουν, 6 ἱνα ὁμοθυμαδον εν ἑνι στοματι δοξαζητε τον Θεον και Πατερα του
Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου.

[Glorify]

7 Διο προσλαμβανεσθε αλληλους, καθως και ὁ Χριστος προσελαβετο ἡμας,[10] εις
δοξαν[11] Θεου. 8 Λεγω δε[12] Χριστον Ιησουν[13] διακονον γεγενησθαι περιτομης ὑπερ αληθειας
Θεου, εις το βεβαιωσαι τας επαγγελιας των πατερων· 9 τα δε εθνη ὑπερ ελεους δοξασαι τον
Θεον, καθως γεγραπται: "Δια τουτο εξομολογησομαι σοι εν εθνεσιν, Κυριε,[14] και τω
ονοματι σου ψαλω." 10 Και παλιν λεγει: "Ευφρανθητε, εθνη, μετα του λαου αυτου!" 11 Και
παλιν: "Αινειτε τον Κυριον, παντα τα εθνη,[15] και επαινεσατε[16] αυτον, παντες οἱ λαοι!"
12 Και παλιν, Ἡσαιας[17] λεγει: "Εσται ἡ ῥιζα του Ιεσσαι, και ὁ ανισταμενος αρχειν εθνων·
επ' αυτω εθνη ελπιουσιν." 13 Ὁ δε Θεος της ελπιδος πληρωσαι ὑμας πασης χαρας και
ειρηνης εν τω πιστευειν, εις το περισσευειν ὑμας εν τη ελπιδι εν δυναμει Πνευματος
Ἁγιου.

[Paul's mission]

14 Πεπεισμαι δε, αδελφοι μου, και αυτος εγω περι ὑμων, ὁτι και αυτοι μεστοι εστε
αγαθωσυνης,[18] πεπληρωμενοι πασης[19] γνωσεως, δυναμενοι και αλλους[20] νουθετειν.

---

1 πιστιν **f^{35}** [99%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 ην ℵA,B,C [1%] [NU]
2 σεαυτον *rell* || σαυτον [5%] TR
3 verses 24-26 **f^{35}** A (94.8%) OC,RP,HF || --- P^{46}ℵB,C,048 (5.2%) TR,CP,NU (The MSS that omit here supply the verses later: P^{46} after 15:33; ℵA,B,C [NU] after 16:23 [A repeats]; CP,TR after 16:24.)
4 εκαστος *rell* || 1 γαρ TR
5 ημων **f^{35}** ℵA,B,C [78%] OC,RP,HF,TR,NU || υμων [22%] CP
6 επεπεσον *rell* || επεπεσαν ℵA,B,C [12%] NU
7 προεγραφη **f^{35}** A [98%] OC,RP,HF,TR,CP || εγραφη ℵB,C [2%] NU
8 και **f^{35}** [56%] OC,TR || 1 δια ℵA,B,C [44%] RP,HF,CP,NU
9 εχωμεν *rell* || εχομεν [13%]
10 ημας **f^{35}** B [62%] TR || υμας ℵA,C [38%] OC,RP,HF,CP,NU
11 δοξαν **f^{35}** [97%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 του ℵA,B,C [3%] NU
12 δε **f^{35}** [85%] OC,RP,HF,TR,CP || γαρ P^{46}ℵA,B,C [15%] NU
13 χριστον ιησουν **f^{35}** [88%] OC,RP,HF,CP || 1 ℵA,B,C [4%] NU || ~ 21 [6%] TR || 2 [2%]
14 κυριε **f^{35}** [27%] OC,CP || --- ℵA,B,C [73%] RP,HF,TR,NU
15 τον κυριον παντα τα εθνη **f^{35}** C [95%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 34512 P^{46v}ℵA,B [3%] NU || 12 [2%]
16 επαινεσατε **f^{35}** [97%] OC,RP,HF,TR,CP || επαινεσατωσαν P^{46}ℵ(A)B,C [3%] NU
17 ἡσαιας **f^{35}** [90%] OC,TR || ησαιας [10%] RP,HF,CP,NU
18 αγαθωσυνης *rell* || αγαθοσυνης [18%]
19 πασης **f^{35}** P^{46}A,C [94%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 της ℵB [6%] [NU]
20 αλλους **f^{35}** [93%] RP,HF,CP || αλληλους P^{46}ℵA,B,C [7%] OC,TR,NU

15 Τολμηροτερον δε εγραψα ὑμιν, αδελφοι,[1] απο μερους, ὡς επαναμιμνησκων ὑμας, δια την
χαριν την δοθεισαν μοι ὑπο του Θεου, 16 εις το ειναι με λειτουργον Ιησου Χριστου[2] εις τα
εθνη, ἱερουργουντα το ευαγγελιον του Θεου ἱνα γενηται ἡ προσφορα των εθνων
ευπροσδεκτος, ἡγιασμενη εν Πνευματι Ἁγιω. 17 Εχω ουν[3] καυχησιν εν Χριστω Ιησου τα
προς τον[4] Θεον· 18 ου γαρ τολμησω λαλειν τι[5] ὡν ου κατειργασατο Χριστος δι' εμου εις
ὑπακοην εθνων[6]—λογω και εργω, 19 εν δυναμει σημειων και τερατων, εν δυναμει
Πνευματος Θεου,[7] ὡστε με απο Ἱερουσαλημ[8] και κυκλω μεχρι του Ιλλυρικου πεπληρωκεναι
το ευαγγελιον του Χριστου. 20 Οὑτως δε φιλοτιμουμενον ευαγγελιζεσθαι, ουχ ὁπου
ωνομασθη[9] Χριστος, ἱνα μη επ' αλλοτριον θεμελιον οικοδομω· 21 αλλα, καθως γεγραπται:
"Οἱς ουκ ανηγγελη[10] περι αυτου οψονται, και οἱ ουκ ακηκοασιν συνησουσιν."

[A visit to Rome]

22 Διο και ενεκοπτομην τα πολλα του ελθειν προς ὑμας. 23 Νυνι δε, μηκετι τοπον
εχων εν τοις κλιμασιν[11] τουτοις, επιποθιαν[12] δε εχων του ελθειν προς ὑμας απο πολλων
ετων, 24 ὡς εαν[13] πορευωμαι[14] εις την Σπανιαν[15] ελευσομαι προς ὑμας.[16] Ελπιζω γαρ
διαπορευομενος θεασασθαι ὑμας, και ὑφ' ὑμων προπεμφθηναι εκει, εαν ὑμων πρωτον απο
μερους εμπλησθω.

25 Νυνι δε, πορευομαι εις Ἱερουσαλημ, διακονων τοις ἁγιοις. 26 Ευδοκησαν γαρ
Μακεδονια[17] και Αχαια κοινωνιαν τινα ποιησασθαι εις τους πτωχους των ἁγιων των εν
Ἱερουσαλημ. 27 Ευδοκησαν γαρ, και οφειλεται αυτων εισιν.[18] Ει γαρ τοις πνευματικοις
αυτων εκοινωνησαν τα εθνη, οφειλουσιν και εν τοις σαρκικοις λειτουργησαι αυτοις.
28 Τουτο ουν επιτελεσας και σφραγισαμενος αυτοις τον καρπον τουτον, απελευσομαι δι'
ὑμων εις την[19] Σπανιαν.[20] 29 Οιδα δε ὁτι ερχομενος προς ὑμας, εν πληρωματι ευλογιας του
ευαγγελιου του[21] Χριστου ελευσομαι.

30 Παρακαλω δε ὑμας, αδελφοι,[22] δια του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου και δια της
αγαπης του Πνευματος, συναγωνισασθαι[23] μοι εν ταις προσευχαις ὑπερ εμου προς τον Θεον,
31 ἱνα ῥυσθω απο των απειθουντων εν τη Ιουδαια, και ἱνα[24] ἡ διακονια μου ἡ εις
Ἱερουσαλημ ευπροσδεκτος γενηται τοις ἁγιοις·[25] 32 ἱνα εν χαρα ελθω[1] προς ὑμας δια

---

[1] αδελφοι **f**^{35} (P^{46}) (96.3%) OC,RP,HF,TR,CP || --- ℵA,B,C (3.7%) NU
[2] ιησου χριστου **f**^{35} P^{46} [97%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 21 ℵA,B,C [3%] NU
[3] ουν **f**^{35} P^{46}ℵA [97%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 την B,C [3%] [NU]
[4] τον **f**^{35} P^{46}ℵA,B(C^{v}) [95%] OC,RP,HF,CP,NU || --- [5%] TR
[5] τολμησω λαλειν τι **f**^{35} [95%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 132 (ℵ)A [3%] NU || ~ 312 P^{46} || ~ τολμω 32 B || two other variants [1%]
[6] εθνων *rell* || 1 και CP
[7] θεου **f**^{35} P^{46}ℵ [97%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || αγιου A [3%] || --- B
[8] ἱερουσαλημ **f**^{35} [90%] OC,RP,TR || ιερουσαλημ [10%] HF,CP,NU
[9] ωνομασθη *rell* || ονομασθη [20%]
[10] ανηγγελη *rell* || ανηγγελλη ℵA [12%] || ανηγγελει [10%]
[11] κλιμασιν *rell* || κλημασι [14%]
[12] επιποθιαν *rell* || επιποθειαν P^{46}A,B,C [4%] CP
[13] εαν **f**^{35} [92%] OC,RP,HF,TR,CP || αν P^{46}ℵA,B [8%] NU
[14] πορευωμαι *rell* || πορευομαι [15%] || πορευσομαι [8%]
[15] σπανιαν **f**^{35} P^{46}ℵA,B,C (72.9%) OC,RP,HF,TR,NU || ισπανιαν **f**$^{351/4}$ (26.4%) CP || long omissions (0.7%)
[16] ελευσομαι προς υμας **f**^{35} (93.6%) OC,RP,HF,TR,CP || ελευσωμαι 23 (1.7%) || --- P^{46}ℵA,B,C (4.1%) NU || long omissions (0.7%)
[17] μακεδονια *rell* || μακεδωνια CP || μακαιδονια ℵA [1%] || μακεδονιαν [2%]
[18] αυτων εισιν **f**^{35} [98%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 21 P^{46}ℵA,B,C [2%] NU
[19] την **f**^{35} [96%] OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}ℵA,B,C [4%] NU
[20] σπανιαν **f**^{35} P^{46}ℵA,B,C [80%] OC,RP,HF,TR,NU || ισπανιαν **f**$^{351/4}$ [20%] CP
[21] του ευαγγελιου του **f**^{35} (93.1%) OC,RP,HF,TR,CP || 12 (1%) || 3 (1.3%) || --- P^{46}ℵA,B,C (3.7%) NU || three other variants (0.8%)
[22] αδελφοι **f**^{35} ℵA,C [99%] OC,RP,HF,TR,CP[NU] || --- P^{46}B
[23] συναγωνισασθαι *rell* || συναγωνισασθε [10%]
[24] ινα **f**^{35} [97%] OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}ℵA,B,C [3%] NU
[25] γενηται τοις αγιοις **f**^{35} [90%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 231 ℵA,B,C [5%] NU || δια των αγιων 1 P^{46} || 23 [5%]

θεληματος Θεου και συναναπαυσωμαι[2] ὑμιν.[3] 33 Ὁ δε Θεος της ειρηνης μετα παντων ὑμων. Αμην.

[Closing remarks]

[Phoebe]

16.1 Συνιστημι δε ὑμιν Φοιβην την αδελφην ἡμων, ουσαν[4] διακονον της εκκλησιας της εν Κεγχρεαις,[5] 2 ἱνα αυτην προσδεξησθε εν Κυριω αξιως των ἁγιων, και παραστητε αυτη εν ᾡ αν ὑμων χρηζη πραγματι· και γαρ αὑτη[6] προστατις[7] πολλων εγενηθη, και αυτου εμου.[8]

[Greetings]

3 Ασπασασθε[9] Πρισκαν[10] και Ακυλαν, τους συνεργους μου εν Χριστω Ιησου, 4 οἱτινες ὑπερ της ψυχης μου τον ἑαυτων τραχηλον ὑπεθηκαν· οἷς ουκ εγω μονος ευχαριστω, αλλα και πασαι αἱ εκκλησιαι των εθνων. 5 Και την κατ' οικον αυτων εκκλησιαν.

Ασπασασθε Επαινετον, τον αγαπητον μου,[11] ὅς εστιν απαρχη της Αχαιας[12] εις Χριστον. 6 Ασπασασθε Μαριαμ,[13] ἡτις πολλα εκοπιασεν εις ὑμας.[14] 7 Ασπασασθε Ανδρονικον και Ιουνιαν, τους συγγενεις μου και συναιχμαλωτους μου, οἱτινες εισιν επισημοι εν τοις αποστολοις, οἱ και προ εμου γεγονασιν[15] εν Χριστω. 8 Ασπασασθε Αμπλιαν,[16] τον αγαπητον μου εν Κυριω. 9 Ασπασασθε Ουρβανον, τον συνεργον ἡμων εν Χριστω, και Σταχυν,[17] τον αγαπητον μου. 10 Ασπασασθε Απελλην, τον δοκιμον εν Χριστω. Ασπασασθε τους εκ των Αριστοβουλου. 11 Ασπασασθε Ἡρωδιωνα,[18] τον συγγενη μου. Ασπασασθε τους εκ των Ναρκισσου, τους οντας εν Κυριω. 12 Ασπασασθε Τρυφαιναν και Τρυφωσαν, τας κοπιωσας εν Κυριω. Ασπασασθε Περσιδα, την αγαπητην, ἡτις πολλα εκοπιασεν εν Κυριω. 13 Ασπασασθε Ῥουφον, τον εκλεκτον εν Κυριω, και την μητερα αυτου και εμου. 14 Ασπασασθε Ασυγκριτον, Φλεγοντα, Ἑρμαν, Πατροβαν, Ἑρμην,[19] και τους συν αυτοις αδελφους. 15 Ασπασασθε Φιλολογον και Ιουλιαν, Νηρεα[20] και την αδελφην αυτου, και Ολυμπαν και τους συν αυτοις παντας ἁγιους. 16 Ασπασασθε αλληλους εν φιληματι ἁγιω. Ασπαζονται ὑμας αἱ εκκλησιαι[21] του Χριστου.[22]

[Warning]

17 Παρακαλω δε ὑμας, αδελφοι, σκοπειν τους τας διχοστασιας και τα σκανδαλα παρα την διδαχην ἣν ὑμεις εμαθετε ποιουντας, και εκκλινατε[23] απ' αυτων. 18 Οἱ γαρ τοιουτοι τω Κυριω ἡμων Ιησου[24] Χριστω ου δουλευουσιν,[1] αλλα τη ἑαυτων κοιλια, και δια της

---

[1] εν χαρα ελθω **f**[35] P[46]B [97%] OC,RP,HF,TR,CP || 12 ελθων A,C [3%] NU || ~ ελθων 12 ℵ

[2] συναναπαυσωμαι *rell* || συναναπαυσομαι [15%]

[3] και συναναπαυσωμαι υμιν **f**[35] [97%] OC,RP,HF,TR,CP || 23 ℵA,C [3%] NU || --- P[46]B

[4] ουσαν **f**[35] ℵA [99%] OC,RP,HF,TR,CP || 1 και P[46] B,C [1%] [NU]

[5] κεγχρεαις *rell* || κεχρεαις [15%] || five further spellings P[46]ℵA,B,C

[6] ἁυτη **f**[35] [80%] OC,TR || αυτη [20%] RP,HF,CP,NU || uncials ambiguous

[7] προστατις **f**[35] ℵA,B,C [75%] OC,RP,HF,TR,CP,NU || προστατης [25%]

[8] αυτου εμου **f**[35] [85%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 21 B [15%] NU || 1 και 2 ℵ || ~ 2 τε 1 A

[9] ασπασασθε *rell* || ασπασασθαι ℵ [12%]

[10] πρισκαν **f**[35] (P[46])ℵA(B)C [70%] RP,HF,NU || πρισκιλλαν [30%] OC,TR,CP

[11] μου *rell* || μοι CP

[12] αχαιας **f**[35] (95.6%) OC,RP,HF,TR,CP || ασιας P[46]ℵA,B,C (4%) NU || long omissions (0.3%)

[13] μαριαμ **f**[35] P[46]ℵ [97%] OC,RP,HF,TR,CP || μαριαν A,B,C [3%] NU

[14] υμας **f**[35] P[46]ℵA,B,C (22.8%) CP,NU || ημας **f**[351/4] (76.4%) OC,RP,HF,TR || υμιν (0.5%) || two other variants (0.3%)

[15] γεγονασιν **f**[35] C [98%] OC,RP,HF,TR,CP || γεγοναν ℵA,B [1%] NU || γεγονεν P[46] || --- [1%]

[16] αμπλιαν **f**[35] [97%] OC,RP,HF,TR,CP || αμπλιατον P[46]ℵA,B [3%] NU

[17] σταχυν *rell* || σταχην CP

[18] ηρωδιωνα *rell* || ηροδιωνα TR || four further spellings

[19] ερμαν πατροβαν ερμην **f**[35] [97%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 321 ℵA,B,C [3%] NU || ~ 312 P[46]

[20] νηρεα *rell* || νηρεαν A [2%] CP || three further spellings P[46] [4%]

[21] εκκλησιαι **f**[35] (84.8%) OC,RP,HF,TR,CP || 1 πασαι P[46]ℵA,B,C (14.3%) NU || long omissions (0.8%)

[22] χριστου **f**[35] P[46]ℵA,B,C (88.9%) OC,RP,HF,TR,CP,NU || θεου (10.3%) || long omissions (0.8%)

[23] εκκλινατε **f**[35] (P[46]A) [98%] OC,RP,HF,TR,CP || εκκλινετε ℵ(B)C [2%] NU

[24] ιησου **f**[35] [87%] OC,RP,HF,TR,CP || --- P[46]ℵA,B,C [13%] NU [OC is in small print]

χρηστολογιας και ευλογιας εξαπατωσιν τας καρδιας των ακακων. 19 Ἡ γαρ ὑμων ὑπακοη
εις παντας αφικετο· χαιρω ουν το εφ᾽ ὑμιν,[2] θελω δε ὑμας σοφους μεν[3] ειναι εις το αγαθον,
ακεραιους δε εις το κακον. 20 Ὁ δε Θεος της ειρηνης συντριψει τον Σαταναν ὑπο τους
ποδας ὑμων εν ταχει!

[Sign off]

Ἡ χαρις του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου[4] μεθ᾽ ὑμων. 21 Ασπαζονται[5] ὑμας
Τιμοθεος, ὁ συνεργος μου, και Λουκιος και Ιασων και Σωσιπατρος, οἱ συγγενεις μου.
22 Ασπαζομαι ὑμας εγω, Τερτιος, ὁ γραψας την επιστολην εν Κυριω. 23 Ασπαζεται
ὑμας Γαιος, ὁ ξενος μου και της εκκλησιας ὁλης.[6] Ασπαζεται ὑμας Εραστος, ὁ οικονομος της
πολεως, και Κουαρτος, ὁ αδελφος.
24 Ἡ χαρις του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου μετα παντων ἡμων![7] Αμην.[8,9,10]

---

[1] δουλευουσιν *rell* || δουλευσουσιν [15%] || two other variants

[2] χαιρω ουν το εφ υμιν $\mathbf{f^{35}}$ [94%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 4521 ℵA,B,C [5%] NU || 1245 P^{46} [1%]

[3] μεν $\mathbf{f^{35}}$ ℵA,C [95%] OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}B [5%] NU

[4] χριστου $\mathbf{f^{35}}$ A,C (98.3%) OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}ℵB (1%) NU || long omissions (0.7%)

[5] ασπαζονται $\mathbf{f^{35}}$ [95%] OC,RP,HF,TR,CP || ασπαζεται P^{46}ℵB,C [4%] NU || ασπαζετε A [1%]

[6] της εκκλησιας ολης $\mathbf{f^{35}}$ [95%] OC,RP,HF,TR,CP || ~ 312 ℵA,B,C [5%] NU

[7] ημων $\mathbf{f^{35}}$ [18%] || υμων [82%] OC,RP,HF,TR,CP,NU

[8] The whole verse 24 $\mathbf{f^{35}}$ (96.8%) OC,RP,HF,TR,CP || --- P^{46}ℵA,B,C (3.2%) NU

[9] ℵA,B,C (7.2%) CP,TR[NU] place 14:24-26 here as verses 25-27 (recall that P^{46}ℵA,B,C (3.2%) NU omit verse 24)

[10] The citation of $\mathbf{f^{35}}$ is based on twenty MSS—18, 35, 141, 201, 204, 386, 824, 928, 1249, 1503, 1548, 1637, 1855, 1864, 1865, 1892, 1897, 2466, 2587 and 2723—all of which I collated myself. Only 2723 is a 'perfect' representative of $\mathbf{f^{35}}$ in Romans, as it stands, as were the exemplars of another three. The uniformity is impressive. Since these MSS come from all over the Mediterranean world (Sinai, Jerusalem, Patmos, Constantinople, Aegean, Trikala, Mt. Athos [six different monasteries], Grottaferrata, Vatican, etc.) they are certainly representative of the family, giving us the precise family profile—it is reflected in the Text without exception.

I have included six published editions in the apparatus—RP,HF,OC,TR,CP,NU. RP = Robinson-Pierpont (2005), HF = Hodges-Farstad, OC = the Greek Text of the Greek Orthodox Church (also used by other Orthodox Churches; I have not collated OC, so it may have some private readings not noted in the apparatus), TR = *Textus Receptus*, CP = Complutensian Polyglot, NU = N-A^{26}/UBS^{3} (N-A^{27}/UBS^{4} offer changes in the critical apparatus, not in the text; the text is still that of N-A^{26}/UBS^{3}).

In the statements of evidence I have included the percentage of manuscript attestation for each variant within either ( ) or [ ]. I have used ( ) for the evidence taken from TuT, which I take to be reasonably precise. For the variant sets that are not covered there I used Reuben Swanson's excellent collations (*New Testament Greek Manuscripts: Galatians* [Ed. Reuben Swanson, Wheaton: Tyndale House Publishers, 2001]). For Romans Swanson collated 81 MSS, three being fragmentary (for any given variant set there will usually be at least 75 MSS listed), and I occasionally supplemented from Scrivener and von Soden—the percentages offered, I have used [ ] for these, are extrapolations based on a comparison of these sources.

I venture to predict, if complete collations ever become available, that for any non-Byzantine variants listed with 5 to 1% support (in my apparatus) the margin of error should not exceed ± 1%; for non-Byzantine variants listed with 10 to 6% support the margin of error should hardly exceed ± 2%; where there is some division among the Byzantine witnesses the margin of error should rarely exceed ± 10%—by comparing Swanson with TuT, I believe one can make a fairly accurate extrapolation.

As an arbitrary decision, I have limited the citation of individual MSS to those dated to the 5th century or earlier; the same holds for the sporadic citation of early versions. I use *rell* to indicate that the reading is supported by all other witnesses, and printed editions (of the six included in the apparatus), compared to the other reading. The Greek font used is Bwgrkl and may be downloaded free from http://www.bibleworks.com/fonts.hmtl.